

d e c e m b e r

DUTCH BIRDING

1 9 8 8

ja a r g a n g
n u m m e r

10
4

dutch birding

redactieadres

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam

redactie

Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Edward van IJzendoorn, André van Loon, Dirk Moerbeek, Gerald Oreel, Frank Rozendaal, Hans Schekkerman (eindredacteur 02518-52245)

fotografisch redacteur

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-4508879)

productie

André van Loon (coördinatie 020-869608), Dirk Moerbeek (lay-out), Arnold Veen (distributie)

advertenties

Enno Ebels (015-141652)

vogellijn

01720-38100

abonnementen

Per jaar f 35 (Nederland) of BF 650 (België en Luxemburg). Overige landen in Europa f 45, buiten Europa f 50. Postbank 41 48 343 ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam. Bankrekening 54 93 32 065 van de ABN bank (Amsterdam) ten name van Dutch Birding Association, Amsterdam. Postrekening België 000-1592468-19 ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Voor inlichtingen, abonnementen, adreswijzigingen en klachten kan men zich richten tot: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Dutch Birding is het driemaandelijke tijdschrift van de Dutch Birding Association. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, verspreiding en verplaatsing van vogels in Nederland en België en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert ook mededelingen over het gedrag van vogels. De Dutch Birding Association deelt de verantwoordelijkheid voor de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna.

© Stichting Dutch Birding Association 1988. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Striated Scops Owl in Turkey

Arnoud B van den Berg, Pieter Bison & Max Kasparek

Although little known, Striated Scops Owl *Otus brucei*, also known as Bruce's or Pallid Scops Owl, is widely distributed in Iraq and countries adjacent to the southeastern borders of the western Palearctic, eg Iran, Pakistan and the central Asian USSR. The subspecies *O b pamelae* in the Arabian peninsula is nowadays considered to be conspecific with African Scops Owl *O senegalensis* (Gallagher 1986, Brooks *et al* 1987, Rod Martins *in litt*; *contra* Cramp 1985). Breeding range and distribution of Striated Scops Owl in the Middle East are unclear and inadequately defined. There are a few records for Israel, Jordan and Syria but without any proof of breeding. For Turkey, no records were available until 1982 when this species was discovered at Birecik, Sanliurfa, near the banks of the Euphrates. This paper deals with the species' occurrence in Turkey since 1982, including some aspects of its vocalizations, behaviour and identification.

120 Striated Scops Owl *Otus brucei*, adult, Birecik, Turkey, May 1987 (Arnoud B van den Berg)

occurrence

During the night of 12 April 1982, while camping in a small stand of poplars on the shore of the Euphrates at Birecik, participants of a Swiss excursion to southeastern Turkey heard Stock Dove *Columba oenas*-like calls. The following morning, they discovered the source of these sounds being a pair of Striated Scops Owls. A third bird was found roosting only 20 m away from the others (Hüni 1982). From 11 to 15 April, H Ebenhöf observed the pair every night, and he noticed copulation on 11 April. Until at least 21 April, the pair was seen and heard by several birders (Steffen Gysel and M Siering *in litt*). From 9 to 11 June 1983, a pair of Striated Scops Owl was reported from the small public tea-park south of the center of Birecik by Rod Martins, Chris Murphy and Craig Robson (Rod Martins *in litt*). On 12 April 1984, Norbert Koch observed two copulating birds along the Euphrates at Rumkale near Savasan Köyü, 5 km north of Halfeti, Sanliurfa. Until at least 8 May, the species' presence was noted at this new locality.

In the spring of 1985, the Striated Scops Owls in the tea-park were seen regularly, achieving fame as an attraction for numerous foreign birders. On 2 July 1985, the two tea-park owls had four fledged juveniles (PB). (The same number of fledged juveniles was recorded in a palm grove at Abu Habba, Iraq, on 2 July 1971; Čtyroký 1987.) From 1 to 6 April, one to three birds were heard singing at Savasan Köyü (Klaus Witt *in litt*). On 3 July, at a third locality in an orchard 6 km north of Birecik, PB, Paul Gnodde and Jan van der Laan discovered two fledged juveniles.

From 12 to 21 April 1986, again one to three Striated Scops Owls were heard and seen in willows and poplars at Savasan Köyü (J Berg and Chris Husband *in litt*), and for the second year in succession, the tea-park owls raised four juveniles which were seen from 9 to 11 June (Ruud Schenk *in litt*). During the summer, however, at least one juvenile was shot (Hadoram Shirihai *pers comm*).

In 1987, the Striated Scops Owls were seen again both at Savasan Köyü (15 April-1 May) and in the tea-park in Birecik. At both localities a nest was found. At Savasan Köyü, one individual apparently bred in an old nest of Dead Sea Sparrow *Passer moabiticus*, c 8 m above the ground in a poplar. The pair's day roost was a few metres away from the nest. From 28 April onwards, only one of the birds was seen roosting, suggesting that the other was breeding (MK). In the tea-park, during 3-5 and 28-31 May, the pair occupied a hole c 10 m above the ground in an old tree right above numerous tables with crowds of people, loud music and full neon light (ABvdB, Jon Eames *in litt*). On 4 July, two adults were seen with five juveniles (T Lund *in litt*). Moreover, there is an observation of two scops owls on 4 October 1987 (Willie Leurs *pers comm*). In 1988, in the tea-park, two Striated Scops Owls were seen on 11 April and three on 15 April (Lieuwe J Dijksen *in litt*). On 1 and 2 June, during the day, two adults were seen sleeping next to the nesting hole in presumably the same tree as in May 1987. About 30 min before dark, they started to carry food into this hole with intervals of 2 to 15 min (Hans Schekkerman *in litt*).

121-122 Striated Scops Owl *Otus brucei*, adult, Birecik, Turkey, May 1987 (Arnoud B van den Berg)

Striated Scops Owl in Turkey

Presumed to be of this species were two adults and four large downy young seen on four dates during the first week of July; on 5 July, in the southern section of the park, also three Scops Owls *Otus scops* were heard which showed that not all scops owls in the park are Striated Scops Owl (Dave G Mc Adams *in litt*). The last record of Striated for 1988 was on 5 August when an adult and a juvenile were observed (Sybrand de Bruin pers comm).

The earliest date on which Striated Scops Owl has been observed is 1 April; it has not been seen after October, suggesting that the Turkish population might be migratory. Copulations were observed between 11 April and 5 May, and recently fledged juveniles were seen once from 9 to 11 June and three times between 2 and 4 July. Although until present only three breeding sites have become known, it seems likely that a survey would reveal additional territories in the extensive irrigated orchards along the Euphrates both in Syria and southern Turkey.

vocalizations

On 18 April 1987, about 17:00, ABvdB and Dirk Moerbeek found the Striated Scops Owls roosting high in a tree. In the evening of that day, both birds were very vocal and a number of times they were seen copulating. The rather fast and repetitious, low-pitched and pigeon-like *who* was very soft and almost inaudible even at distances under 10 m. The duetting of hoots at two different pitches described on 1 April 1985 by Klaus Witt (*in litt*) was not heard, nor was the two-note call described in June 1983 by Rod Martins (*in litt*).

The hoot of one bird was repeated about seven times per second. This sound is regarded as the territorial call of the male (Roberts & King 1986). Another sound, a short nasal and repetitious *ièw*, given three to four times in five seconds, was equally soft but higher in tone and more conspicuous. The latter was also given as a response to playback of the song. Almost certainly, it was given by the female: a moment earlier the birds were observed during copulation. During each copulation, a rather explosive and fast *tzir tir tir ir* was given, reminiscent of a cricket or bat. This is probably the sound described as a warbling *tsirr-va-va* by Heinzel *et al* (1972). If this is true, this sound is not erroneously attributed to the species (*contra* Roberts & King). All vocalizations were so soft that even at close range they could easily be missed, especially in such a noisy urban environment as at Birecik.

behaviour

In the dark hours of 3-5 May 1987, ABvdB observed both Striated Scops Owls actively hunting and flying for distances of 10-50 m in the neon light of the busy park. No singing was heard. The birds sometimes perched in the lower canopy or in the lower half of pilons while stared at by some of the c 100 visitors of the tea house. Again a few copulations were seen (and heard) and a number of times one of the birds was seen bringing food to the other. For five minutes, one bird disappeared in a natural hole at c 10 m height in an old tree, in bright artificial light. Despite the crowds, it seemed little or not disturbed by

123 Striated Scops Owl *Otus brucei*, juvenile, Abu Habba, Iraq, July 1971 (Pavel Čtyrský)

people. The birds were regularly seen preying on beetles and other insects which were not only taken from the bark and trunks of trees but also from underneath people's chairs (cf Cramp). When eating, the owl sat with its eyes closed, holding its prey in one foot like a parrot.

identification

Problems in identifying Striated Scops Owl may occur since the species is sympatric with the similar Scops Owl. For instance, Scops Owl is very common around Savasan Köyü where up to six singing males were found at a stretch of c 1 km (MK), and has also been observed in the tea park at Birecik. Identification of juvenile Striated Scops Owl is easy as the underparts are completely barred unlike in adult or juvenile Scops Owl. Identification of adults, however, is more difficult. The plumage of Striated Scops is pale greyish without conspicuous large white spots on the upperparts. In contrast to the slightly smaller Scops, Striated Scops never shows any rufous colour in its plumage. The underparts of Striated Scops show distinct longitudinal black shaft-streaks and indistinct fragmented crossbars. The subspecies of Scops in eastern Turkey, *O s cycladum* and *O s turanicus*, are more like Striated Scops than European subspecies in showing a generally paler and greyer plumage with narrower and more contrasting streaks (cf Cramp). On the other hand, Scops does have large and conspicuous white spots on scapulars and smaller ones on hindneck, mantle and wing coverts, and shows numerous

Striated Scops Owl in Turkey

cross-marks between the longitudinal streaks on the underparts. Striated Scops has a pale face while Scops has a darker and greyer face almost concolorous with the crown, and the iris of Striated Scops is probably paler yellow than in Scops. While the foot feathering of Scops is limited to the tarsus leaving the toes naked, in Striated Scops it extends further down onto the bases of the toes. On the third toe, feathers run out even along the top of the second phalanx (Marshall 1978). This feature, however, is usually hard to discern. Therefore, the song remains the best way to identify both species since Striated Scops has nothing reminiscent of the well-known loud song of Scops, the monotonous *tiuuu* repeated about every four seconds.

acknowledgements

The Foundation Working Group on International Wader and Waterfowl Research made it possible for ABvdB to visit Birecik during the South Turkey Project. C J Hazevoet and Rod Martins assisted in the preparation of this paper.

samenvatting

GESTREEPTE DWERGOORUIL IN TURKIJE De Gestreepte Dwergooruil *Otus brucei* komt in het Westpalearticse gebied algemeen voor in Irak. De soort was tot 1982 niet met zekerheid in Turkije vastgesteld. Sinds 1982 werden regelmatig exemplaren waargenomen in boomgaarden langs de oevers van de Eufraat in en bij Birecik, Sanliurfa. Deze waarnemingen doen vermoeden dat de soort niet alleen in Irak maar ook stroomopwaarts langs de Eufraat in Syrië en zuidelijk Turkije algemeen voorkomt. Er werden bij Birecik geen waarnemingen bekend van het winterhalfjaar. Drie broedplaatsen werden ontdekt. De bekendste was een druk bezocht theepark. Aangezien de vogels zich hier weinig aantrokken van de aanwezigheid van mensen en in het neonlicht goed te zien waren, kon het geluid, gedrag en uiterlijk van de soort worden bestudeerd. Juveniele vogels zijn door hun dwarsgestreepte onderdelen gemakkelijk van de in dit gebied algemeen voorkomende, iets kleinere Dwergooruil *O scops* te onderscheiden. Adulte Gestreepte Dwergooruilen zijn behalve door het sterk verschillende variabele zachte geluid moeilijk te herkennen. Een aantal verschillen met de Dwergooruil wordt genoemd zoals het ontbreken van opvallende grote witte vlekken op de bovenzijde.

references

- Brooks, D J *et al* 1987. The status of birds in North Yemen and the records of the OSME expedition in autumn 1985. *Sandgrouse* 9: 4-66.
- Cramp, S 1985. *The birds of the western Palearctic* 4. Oxford.
- Čtyroký, P 1987. Ornithological observations in Iraq. *Beitr Vogelkd* 33: 141-204.
- Gallagher, M D 1986. Additional notes on the birds of Oman, eastern Arabia, 1980-1986. *Sandgrouse* 8: 93-101.
- Heinzel, H, Fitter, R S R & Parslow, J L F 1972. *The birds of Britain and Europe*. London.
- Hüni, M 1982. Exkursion der Ala in die Südosttürkei, 3.-17. April 1982. *Orn Beob* 79: 221-223.
- Marshall, J T 1978. Systematics of smaller Asian night birds based on voice. *Orn Monogr* 25.
- Roberts, T J & King B 1986. Vocalizations of the owls of the genus *Otus* in Pakistan. *Ornis Scand* 17: 299-305.

*Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid
Pieter Bison, Cornelis Springerstraat 11, 1052 AM Amsterdam
Max Kasperek, Bleich Strasse 1, 6900 Heidelberg, FRG*

Rare birds in the Netherlands in 1987

J J (Han) Blankert, Rolf A de By & CDNA

This is the eighth annual report on rare birds in the Netherlands to be published in *Dutch Birding*. It includes records dating from 1987 as well as belated and reconsidered records mainly from 1980-86, which have been evaluated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA. Scarce (sub)species covered by a more extensive report to be published in *Limosa* are listed in appendix 1.

The details included for each accepted record if available are: province and locality; date(s); number of birds when more than one, plumage and sex; if trapped, photographed, sound recorded or found dead, where specimen is stored; and names of up to three observers. Numbers after each (sub)species' name refer to the total numbers of individuals 1 since 1 January 1980 but excluding 2 the current year. (Sub)species marked with an asterisk are new to the Dutch list. The following CDNA members voted on some or all of the records in this report: J J (Han) Blankert, Rolf A de By, Paul de Heer, Edward J van IJzendoorn, Peter de Knijff, Jowi W de Roever en Joke E Winkelman. Records should be submitted to the archivist, Rolf de By, Molenstraat 96, 7514 DL Enschede, preferably using record forms which can be obtained free of charge from Han Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden.

Rare birds in the Netherlands in 1987

systematic list of accepted records

Cory's Shearwater *Calonectris diomedea* 3,0

1986 NOORDHOLLAND Camperduin, 29 October (L Stegeman, I Tempelmans Plat).

Great Shearwater *Puffinus gravis* 3,0

1986 NOORDHOLLAND Camperduin, 2 November (M Platteeuw *et al.*).

Balearic Shearwater *Puffinus yelkouan mauretanicus* 6,1

NOORDHOLLAND Camperduin, 21 August (L Stegeman, H Smit).

Storm Petrel *Hydrobates pelagicus* 4,1

CONTINENTAL SHELF 70 km northwest of Ter schelling, 29 October (N F van der Ham, C J Camphuysen).

1984 ZUIDHOLLAND Scheveningen, 10 September (R ter Ellen *et al.*).

***White Pelican** *Pelecanus onocrotalus* 0,1

DRENTHE Havelte, 9-13 November, adult, photographed (A de Bruin, S de Bruin, P M Gnodde; van der Burg *et al.* 1988).

GELDERLAND Elden, 29 November to 13 December, 5 January to 7 February 1988, adult, photographed (E B Ebels, R Lensink *et al.*).

LIMBURG Oud-Valkenburg, 8 February 1988, adult (P Vossen, M Berlijn).

1974 NOORDHOLLAND Bloemendaal, 12 September to 25 October, adult (A B van den Berg, K J Eigenhuis *et al.*).

All 1987 records are considered to refer to the same individual. Remarkably, these observations coincide with sightings in Sweden and Denmark on 1-20 October and 25-27 October respectively (*Vår Fågelvärld* 47: 45, 1988; *Fugle* 8: 11, 1988).

Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* 4,1

FLEVOLAND Kievitslanden, 18-21 November, immature (K Hoogteyting, M Berlijn *et al.*).

The record of a Glossy Ibis at Camperduin from 17 December 1986 to 11 January was covered by the 1986 report (Blankert *et al.* 1987b).

Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* 4,3

GRONINGEN Lauwersmeer, 12-16 August, adult (A de Bruin, R A de By, E G C van Ommen).

ZEELAND Sirjansland, 29 November to 3 December, adult (A Meijer, M Berlijn *et al.*); 29 December, two adults (A Vink, C ten Böhmer, J Vrielink). Flauwers Inlagen, Zierikzee, 26 December, two adults; 27 December, adult (P van Scheepen, F G S M Hieselaar, H L van Scheepen *et al.*).

The Zeeland records are considered to refer to two individuals.

***Whistling Swan** *Cygnus columbianus columbianus* 2,0

1976 ZEELAND Zonnemaire, 15 February, adult, photographed (Mullié 1980).

1980 GELDERLAND Nijkerk, 7-15 February, adult, photographed (Slagboom 1987).

1986 GRONINGEN Lauwersmeer, 23 November, adult (G van Gool, F Dorel *et al.*).

Greenland White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris* 4,1

ZUIDHOLLAND Spijkenisse, 7 January, adult (T J C Luyendijk).

Black Brant *Branta bernicla nigricans* 22,7

NOORDHOLLAND Balgzand, 7 January (W van Gelder, J Manneveld).

ZEELAND Westkapelle, 17-18 January, adult, photographed (A H Ova *et al.*).

Flauwers Inlagen, Zierikzee, 7 February, adult, photographed (P de Knijff, A de Knijff; van Dongen *et al.* 1987b).

Wolphaartsdijk, 28 February and 5 March, adult (J van Impe, G A Davids, S Lillypaly); 13 November, adult (J van Impe).

Grevelingendam, 15 November and 3 December, photographed (C M Berrevoets, H Gebuis, M Berlijn; van der Burg *et al.* 1988).

Ouwerkerk, 6 December, adult (C M Berrevoets).

American Wigeon *Anas americana* 5,2

GELDERLAND Ingen, 7-11 March, adult male (J M van Muiswinkel, M E van Osta).

124 Gyrfalcon *Falco rusticolus*, Spijk, Groningen, February 1987 (Arnoud B van den Berg)

GRONINGEN Lauwersmeer, 29 March, adult male (A de Bruin *et al*).

Blue-winged Teal *Anas discors* 4,2

ZUIDHOLLAND Waddinxveen, 26 April to 27 May, one pair (P P F Schets, P M Rietveld *et al*).

Ring-necked Duck *Aythya collaris* 5,0

1985 LIMBURG Grathem, 24 December, adult male (P van Scheepen, A Vink).

1986 ZEELAND Canisvliet, 22-26 March (Blankert *et al* 1986).

The 1985 record is considered to refer to the same bird that was observed in the area during successive winters since 1981/82 (Blankert *et al* 1987b). The 1986 record has been rejected upon reconsideration.

Steller's Eider *Polysticta stelleri* 2,1

FLEVOLAND Lelystad, 28 January, adult male, photographed (C J Breek, E J van IJzendoorn *et al*; Hazevoet & van IJzendoorn 1987; van Dongen *et al* 1987b).

White-headed Duck *Oxyura leucocephala* 1,1

UTRECHT Utrecht, 1 and 16-27 February, immature male, photographed (E van der Burg, R A de By *et al*; van Dongen *et al* 1987b).

A record at Petten (Noordholland) on 18-29 November was not accepted because there were indications that the individual was an escape.

Gyrfalcon *Falco rusticolus* 0,1

GRONINGEN Eemshaven, 27 January to 30 April, immature, photographed (K H Scholten, E Boerma, K Hoogteyling *et al*; van Dongen *et al* 1987b, Kompier 1988).

Baillon's Crane *Porzana pusilla* 5,3

UTRECHT Rhenen, 9-12 June, male, sound recorded; 13-14 and 17-20 June, two males, sound recorded; 15-16 June, three males, sound recorded (S R Kleinpaste, R A de By, D J Moerbeek *et al*).

1985 OVERIJSEL IJsselham, 29 May, male, sound recorded (D Woets, S Bakker, H N Leys).

Little Bustard *Tetrax tetrax* 2,2

FLEVOLAND Urk, 19-22 December, photographed (A J Dijkstra, E Booij, A de Bruin *et al*; van der Burg *et al* 1988).

ZUIDHOLLAND Bernisse, 28 January (B W van Dijk, A Stolk, H van der Wal *et al*; de Knijff 1987).

Collared Pratincole *Glareola pratincola* 1,1

ZEELAND Biervliet, 31 October to 7 November, winter plumage, photographed (H Castelijns, L Bekaert, A de Bruin *et al*; van der Burg *et al* 1988).

Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni* 7,2

FRIESLAND Drachten, 28 May, adult (K de Vries, R de Vries).

GRONINGEN Lauwersmeer, 29 May, adult (J Sikkens, E G C van Ommen, L Groen).

125 Little Bustard *Tetrax tetrax*, Urk, Flevoland, December 1987 (Erwin Booij)

126 Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus*, Petten, Noordholland, September 1987 (Peter de Knijff)

Sociable Plover *Chettusia gregaria* 5,1
UTRECHT Soest, 7 October, immature (B van 't Holt, A van den Herik).

***Red-necked Stint** *Calidris ruficollis* 0,1
GRONINGEN Lauwersmeer, 29 May, adult, photographed (E G C van Ommen *et al*; van Ommen & van IJzendoorn 1988; van Dongen *et al* 1987c).

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 15,1
LIMBURG Buggenum, 27 September to 3 October, juvenile, photographed (P Verbeek, M Berlijn, E B Ebels *et al*).

Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* 11,6
GRONINGEN Lauwersmeer, 29 May, three adults, photographed; 30 May, two adults; 31 May to 2 June, adult (E G C van Ommen, R Hofman, L J R Boon *et al*).
NOORDHOLLAND Den Oever, 26-31 August, juvenile; 1 September, two juveniles (R E Brouwer, J J D Eerdmans, H Groot).
Petten, 30 August to 4 September, juvenile, photographed (R van Splunder, A B van den Berg, N F van der Ham *et al*; van der Burg *et al* 1987, Smith *et al* 1988).

Buffbreasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* 2,0
1986 ZUIDHOLLAND Lisse, 16-19 August, adult, photographed (van Dongen *et al* 1986b, Driessens & van Rossum 1988).

Great Snipe *Gallinago media* 7,1
GELDERLAND Opheusden, 30 April to 1 May, adult (A H Ovaa, M Berlijn, P Bison *et al*).
1984 GRONINGEN Lauwersoog, 5 September (J J Blankert, M D Witvliet). This record was accepted upon reconsideration.

Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* 3,1
GRONINGEN Lauwersmeer, 11-30 July, summer plumage, photographed (A Romijn, R Romijn, E B Ebels *et al*; van der Burg *et al* 1987, de Bruin & Ebels 1988).
1986 FRIESLAND Ameland, 17 May, summer plumage, photographed (H van der Wijst, N van der Wijst; van der Wijst & van der Wijst 1986, van IJzendoorn 1988).
1986 ZEELAND Flauwers Inlagen, Zierikzee, 8 August, photographed (A L Williams; van Dongen *et al* 1986b, van IJzendoorn 1988).

127 Roseate Tern *Sterna dougallii*, Camperduin, Noordholland, June 1987 (Arnoud B van den Berg)

Terek Sandpiper *Xenus cinereus* 4,1
NOORDHOLLAND Camperduin, 20 May, adult
(K J Eigenhuis, D Vlucht *et al*).
1980 ZEELAND Terneuzen, 23 September
(E C L Martejijn, M van den Brink).

Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* 4,3
GRONINGEN Lauwersmeer, 28 April, adult female
(T M F Kompier, H van der Jeugd); 9
June, adult female (D Schut, D Blok, E van
Roon).

NOORDHOLLAND Petten, 19 April, male
moulting to summer plumage, photograph-
ed (P S Ruiters, H Roersma, J Ruiters; van
Dongen *et al* 1987c).

1985 FLEVOLAND Keersluisplas, 20-31 July,
adult female (Noorlander & Russer 1985).
1985 FRIESLAND Terschelling, 10 September,
winter plumage (P Bouwman *et al*).

The 1985 Flevoland record probably refers
to the bird that has already been men-
tioned in the 1985 report (Blankert *et al*
1987a).

***Franklin's Gull** *Larus pipixcan* 0,1
NOORDBRABANT Achtmaal, 13 June to 11
July, second calendar year, photographed
(W Hoogendoorn, H A Gaasbeek, E J van
Ijzendoorn *et al*; van Dongen *et al* 1987c,

Hoogendoorn 1988).

Iceland Gull *Larus glaucooides* 20,2
FRIESLAND Ameland, 28 March, second
winter (Versluys 1987).

NOORDHOLLAND Amsterdam, 19 and 30 De-
cember, first winter, photographed (A H V
Eggenhuizen *et al*).

1983 ZEELAND Ritthem, 28 December, 31
January to 8 February 1984, immature
(J Walhout *et al*). This record has previous-
ly been published in the 1983 report
(Blankert *et al* 1986).

1983 ZUIDHOLLAND Scheveningen, 9-29
January, second winter, photographed
(F H Jansen, M Berlijn *et al*).

Birds observed since 1980 were invariably
immatures.

***Ivory Gull** *Pagophila eburnea* 0,1
FRIESLAND Schiermonnikoog, 9 February,
first winter, photographed (Visser & van der
Wal 1987).

Roseate Tern *Sterna dougallii* 2,1
NOORDHOLLAND Camperduin, 6 June, adult,
photographed (N F van der Ham,
K J Eigenhuis *et al*, van Dongen *et al*
1987c).

128 Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni*, Texel, Noordholland, October 1987 (René Pop)

Black Guillemot *Cephus grylle* 11,0
1986 NOORDHOLLAND Camperduin, 30 September to 5 October, first or second winter plumage (G van Duin *et al*). This record has been published previously with erroneous plumage details (Blankert *et al* 1987b).

Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* 5,1
DRENTHÉ Grollo, 4 April to 9 May, male, sound recorded (J Ruinaard, J J Bakhuizen, C J Hazevoet *et al*).
1986 DRENTHÉ Grollo, April to 10 May, male, photographed and sound recorded (G Hak, E B Ebels, P van Scheepen *et al*; van Dongen *et al* 1986a).
Both records probably refer to the individual that was mentioned in the 1985 report (Blankert *et al* 1987a).

Alpine Swift *Apus melba* 7,2
NOORDHOLLAND Wormerveer and Koog aan de Zaan, 28-29 October, photographed (M Argeloo *et al*; Argeloo & van IJzendoorn 1988).
UTRECHT Utrecht, 23 October (G J van Barneveld, P Gordijn).

***Olive-backed Pipit** *Anthus hodgsoni* 0,1
NOORDHOLLAND Texel, 20-27 October, photographed and sound recorded (R G Bouwman, D J Moerbeek *et al*; van der Burg *et al* 1988).

Red-throated Pipit *Anthus cervinus* 22,8
FRIESLAND Vlieland, 1 May, adult (W van der Waal).
LIMBURG Itteren, 27-30 April and 6-7 May, adult; 1-5 May, five adults, photographed (P Vossen, G C A Sangster *et al*).
NOORDHOLLAND IJmuiden, 11 October (F Dorel *et al*).
ZEELAND Westkapelle, 20 October (P van Tuil, E Sanders).
1986 FLEVOLAND Kamperhoek, 13 September, trapped (G Frank); 27 September, trapped and photographed (G Frank).

Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* 7,2
FLEVOLAND Lelystad, Praamweg, 26-27 May, male, sound recorded (K J Eigenhuis, J van 't Hof, A Vink).
FRIESLAND Schiermonnikoog, 28 September, adult, trapped (P S Ruiters, J W M van de Staaij).

Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica* 12,1

NOORDHOLLAND Groet, 18-19 May, adult male (D Vlugt, N F van der Ham, R van Splunder).

River Warbler *Locustella fluviatilis* 3,1

GELDERLAND Winterswijk, 27-29 May, male, sound recorded (R Lanjouw).

Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* 3,2

FLEVOLAND Blocq van Kuffeler, 8 September, immature, trapped and photographed (C M Liebrechts-Haaker; van der Burg *et al* 1987).

ZUIDHOLLAND Beninger Slikken, 8 September, immature, trapped and photographed (W H P Oudebeek).

Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* 3,1

ZUIDHOLLAND Oostvoorne, 8-9 June, male, photographed and sound recorded (C J G Scharringa, E J van IJzendoorn *et al*; van Dongen *et al* 1987c).

Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* 9,1

NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 23-26 May, male summer plumage (E J van Huijssteeden *et al*).

Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* 4,0

1986 GRONINGEN Noordpolderzijl, 28 September to 1 October (T M F Kompier *et al*).

Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus* 14,4

NOORDHOLLAND Texel, 24 October, photographed (J Scharringa, M Berlijn, D J Moerbeek *et al*); 24 October (D J Moerbeek, J Scharringa *et al*); 24-26 October, photographed (A B van den Berg, D J Moerbeek, J Scharringa *et al*; van der Burg *et al* 1988).

ZEELAND Westkapelle, 24 October (A H Ovaa, P van Tuil, R Sponselee *et al*).

It is noteworthy that all records were on the same day.

Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* 2,5

NOORDHOLLAND Texel, 17-19 October, sound recorded (A Meijer, J Scharringa *et al*); 24 October, sound recorded (A J Dijkse, S M Dijkse-Overbeeke); 24 October (L Heemskerck, E B Ebels, T J C Luyendijk *et al*).

ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 31 October to 2 November, two, sound recorded (H Gebuis, A B van den Berg *et al*).

129 Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus*, Texel, Noordholland, October 1987 (Arnoud B van den Berg)

Rare birds in the Netherlands in 1987

Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli orientalis* 3,0

1986 ZUIDHOLLAND Wassenaar, 13-16 July (A Remeus, F van der Meer, J Regeer). This record was previously published without subspecific identity in the 1986 report (Blankert *et al* 1987b).

Iberian Chiffchaff *Phylloscopus collybita ibericus* 1,1

NOORDHOLLAND Hoorn, 14-16 June, sound recorded (F Musman, R E Brouwer, H van Gasteren).

Lesser Grey Shrike *Lanius minor* 4,2

FRIESLAND Schiermonnikoog, 18 June, adult, photographed (B Ens, T M F Kompier, H van der Jeugd). NOORDHOLLAND Petten, 28-30 May, adult, photographed (H Roersma, T Roersma, E B Ebels *et al*; van Dongen *et al* 1987c). 1986 ZUIDHOLLAND Goedereede, 5 May, adult (J H Rahder).

Woodchat Shrike *Lanius senator* 14,1

NOORDHOLLAND Texel, 1 July, first summer plumage (L J Dijkzen).

Rose-coloured Starling *Sturnus roseus* 9,0

1984 FRIESLAND Vlieland, 15 August, adult, photographed (P M A van der Wielen, A van der Veen, P Simons).

Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni* 7,1

NOORDHOLLAND Castricum, 26 January, adult female, trapped (ringing group Castricum).

Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera* 2,1

GELDERLAND Tongeren, 2 February, adult female, trapped and photographed (K Terpstra).

Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* 238,1

GELDERLAND Harderwijk, end of February, adult male, found dead and photographed (J J D Eerdmans).

1983 NOORDHOLLAND Schoorl, 25 September, adult male (L Stegeman).

Scarlet Rosefinch *Carpodacus erythrinus* 12,37

FLEVOLAND Blocq van Kuffeler, 10 July, adult female, trapped and photographed (C M Liebrechts-Haaker); 29 July, juvenile, trapped and photographed (C M Liebrechts-Haaker); 2 August, juvenile, trapped and photographed (C M Liebrechts-Haaker); 30 September, juvenile, trapped and photographed (C M Liebrechts-Haaker).

FRIESLAND Terschelling, 26 May to 3 June, adult male, photographed and sound recorded (W J R de Wijs, C de Wijs-Hoff, E J van Huijssteeden *et al*); 29 May, immature male and female (E J van Huijssteeden, F Cottaar *et al*); 2 June, immature male, sound recorded (W J R de Wijs); 2 June, male (W J R de Wijs). Vlieland, 29 May, immature male (W van der Waal, A Römer, M Huizinga). Kornwerderzand, 31 May, immature male, photographed and sound recorded (J J D Eerdmans, P Eerdmans *et al*). Schiermonnikoog, 6 June to 7 July, one pair; 7 July, one juvenile observed with the same pair, photographed (apparent breeding record) (T M F Kompier, H van der Jeugd); 7-8 June, immature male (E B Ebels).

GRONINGEN Lauwersmeer, 26 May, immature male, photographed (A de Bruin, I de Bruin, S de Bruin *et al*).

NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 29 May, immature male (J Stuart); 22 August, juvenile, trapped (ringing group Van Lennep); 19 September, adult male, trapped (ringing group Van Lennep). Texel, 30-31 May, adult male, sound recorded (E Boerma, A J Dijkzen, S M Dijkzen-Overbeeke); 3 June, male (A J Dijkzen); 4-6 June, male (A J Dijkzen, S M Dijkzen-Overbeeke); 12 June, male (A J Dijkzen); 12 June, adult male, male and female (A J Dijkzen); 13 June, male (A J Dijkzen); 15 June, immature male and female, photographed and sound recorded (A J Dijkzen, P van der Wolf); 18 July, adult male (A J Dijkzen, S M Dijkzen-Overbeeke).

ZUIDHOLLAND Katwijk, 10-20 June, immature male and female (latter on 10 and 14 June) (G van der Bent *et al*); 11 June, immature male, sound recorded (T J C Luyendijk, G van der Bent *et al*); 11 June, male (H van der Berg, G van der Bent). Wassenaar, 14

June, immature male, photographed and sound recorded (A Remeeus). Den Haag, 30 June to 9 July, adult male and immature male, photographed (M Berlijn, G C A Sangster *et al*; van Dongen *et al* 1987c).

1986 FRIESLAND Terschelling, 9-11 June two, of which one adult male (T Damm, F Zwart *et al*); 14-15 June, immature male (T Damm, A C Zonderland).

1986 NOORDHOLLAND Zaandijk, 15-17 November, photographed (J J Spaargaren, P C Meijer, R E Brouwer *et al*; van Dongen *et al* 1987a).

In the period 1980-86 12 individuals have been recorded. This figure was remarkably outnumbered by the 1987 total. The influx became especially obvious along the coast. On the 7th July a locally fledged juvenile was seen on Schiermonnikoog. This constitutes the first breeding record for the Netherlands. Another four juveniles were trapped in autumn.

Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* 1,3
NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 4 November, immature male, trapped and photographed (ringing group Van Lennep; van der Burg *et al* 1988).

ZEELAND Westenschouwen, 19 October, immature male, trapped and photographed (L van Ree, A B van den Berg). Westkapelle, 30 October, adult male, photographed (J Walhout).

Rustic Bunting *Emberiza rustica* 13,0
1980 FRIESLAND Ameland, 14 October, four, of which two males (K J Eigenhuis).

Little Bunting *Emberiza pusilla* 20,1
ZEELAND Westenschouwen, 18 October, trapped (L van Ree, A Vuyk).

Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* 1,1
FRIESLAND Terschelling, 1 September (A Wassink).

systematic list of records not accepted

Balearic Shearwater *Puffinus puffinus mauretanicus*, 1 August, 22 September. Storm Petrel *Hydrobates pelagicus*, 27 September (two), 26 November. Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*, 26 to 30 November. Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*, 24 August. Black Brant *Branta bernicla nigricans*, 10 January. American Wigeon *Anas americana*, 2 September. King Eider *Somateria spectabilis*, 20 January. Surf Scoter *Melanitta perspicillata*, 7 November. White-headed Duck *Oxyura leucocephala*, 7 November, 18-29 November. Black-shouldered Kite *Elanus caeruleus*, 8 April, December. Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina*, 22 and 24 July, 18 October. Imperial Eagle *A heliaca*, 5 April. Gyrfalcon *Falco rusticolus*, 31 January. Little Crane *Porzana parva*, 9 May, 11 July to 16 August (three). Stone-curlew *Burhinus oedicephalus*, 26 September. Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis*, 24 July. Great Snipe *Gallinago media*, 24 May, 25 October. Terek Sandpiper *Xenus cinereus*, 19 September. Common Gull *Larus canus heinei*, 14 March. Lesser Black-backed Gull *L fuscus*

graelisii X L f *heuglini*, 31 May, 2 June. Roseate Tern *Sterna dougallii*, 29 May. Brünich's Guillemot *Uria lomvia*, 21 November. Black Guillemot *Cephus grylle*, 4 September. Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius*, 23 August. White-backed Woodpecker *Dendrocopos leucotos*, 5 February. Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, 24 May, 5 October, 14 October. Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum*, 3 October. Spectacled Warbler *Sylvia conspicillata*, 28 April. Subalpine Warbler *S cantillans*, 25 May. Sardinian Warbler *S melanocephala*, 3 September. Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides*, 8 September, 24 October. Pallas's Warbler *P proregulus*, 31 October. Dusky Warbler *P fuscatus*, 18 September, 21 October, 7 November. Iberian Chiffchaff *P collybita ibericus*, 22 May. Chiffchaff *P c fulvescens*, 1 and 7 February. Chiffchaff *P c tristis*, 19 October, 29 October. Willow Warbler *P trochilus yakutensis*, 1 September. Common Redpoll *Carduelis flammea islandica/rostrata*, 4 February, 27 February. Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, 20 August. Scarlet

Rare birds in the Netherlands in 1987

Rosefinch *Carpodacus erythrinus*, 30 June (two). Cirl Bunting *Emberiza cirius*, 20 September. Little Bunting *E pusilla*, 5 March, 15 and 17 November.

1964 Stonechat *Saxicola torquata maura*, 15 September.

1979 Dusky Warbler, 7 May to 20 June.

1983 Emperor Goose *Anser canagicus*, 24 January (considered as escape).

1984 Common Tern *Sterna hirundo longipennis*, 11 May. Black Guillemot, 20 November. Scarlet Rosefinch, 20 June. Rustic Bunting *Emberiza rustica*, 17 September. Little Bunting, without date.

1985 Balearic Shearwater, 4 September.

Dusky Warbler, without date. Little Bunting, 30 September.

1986 Storm Petrel 21 October, 3 November. Bufflehead *Bucephala albeola*, 18 February to 1 March. Short-toed Eagle *Circaetus gallicus*, 19 March. Red Grouse *Lagopus lagopus*, 21 December. Lesser Short-toed Lark *Calandrella rufescens*, 13 September. Greenish Warbler, 19 August. White-shouldered Starling *Sturnus sibiricus*, 14 October (considered as escape). Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni*, 14 December, 21 December. Little Bunting, without date.

acknowledgements

The authors are indebted to Enno B Ebels for his critical reading of the manuscript, his comments on the 1986 report, and many useful suggestions. Additional information on trapped birds was obtained through the kind cooperation of Rinse D Wassenaar of the Vogeltrekstation at Heteren, Gelderland.

references

- Argeloo, M & van IJzendoorn, E J 1988. Alpengierzwaluw te Zaanstad in oktober 1987. *Dutch Birding* 10: 142-143.
- Blankert, J J, Scharringa, C J G & CDNA 1986. Rare birds in the Netherlands in 1983. *Dutch Birding* 8: 6-11.
- Moerbeek, D J & CDNA 1987a. Rare birds in the Netherlands in 1985. *Dutch Birding* 9: 46-54.
- de By, R A & CDNA 1987b. Rare birds in the Netherlands in 1986. *Dutch Birding* 9: 143-151.
- de Bruin, A & Ebels, E B 1988. Grote Grijze Snip in Lauwersmeer in juli 1987. *Dutch Birding* 10: 140-142.
- van der Burg, E, van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1987-88. Recente meldingen. *Dutch Birding* 9: 181-188, 10: 36-44.
- van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1986ab-87abc. Recente meldingen. *Dutch Birding* 8: 110-116, 149-156, 9: 35-44, 78-84, 134-140.
- Driessens, G & van Rossum, R 1988. Blonde Ruiters in België en Nederland in zomer van 1986. *Dutch Birding* 10: 27-29.
- Hazevoet, C J & van IJzendoorn, E J 1987. Stellers Eider bij Lelystad in januari 1987. *Dutch Birding* 9: 118-119.
- Hoogendoorn, W 1988. Franklins Meeuw in Nederlands-Belgisch grensgebied in juni-juli 1987. *Dutch Birding* 10: 71-78.
- Kompij, T M F 1988. Giervalk in Groningen in januari-april 1987. *Dutch Birding* 10: 12-15.
- de Knijff, P 1987. Opnieuw Kleine Trappen in Nederland. *Dutch Birding* 9: 119-120.
- Mullié, W C 1980. Een Kleine Zwaan met een zwarte snavel. *Sterna* 24: 77-78.
- Noorlander, A & Russer, E 1985. Grote Franjepoot in Zuid-Flevoland in juli 1985. *Grauwe Gans* 1: 131-134.
- van Ommen, E G C & van IJzendoorn, E J 1988. Roodkeelstrandloper in Lauwersmeer in mei 1987. *Dutch Birding* 10: 178-182.

- Slagboom, T H 1987. Waarneming van een Kleine Zwaan *Cygnus columbianus* met bijna zwarte snavel. *Limosa* 60: 40-41.
- Smith, D, Chandler, R J, Hosking, E & Sharrock, J T R 1988. Best recent black-and-white bird-photographs. *Br Birds* 81: 505-515.
- Versluys, M 1987. Waarneming van een Kleine Burgemeester op Ameland. *Twirre* 10: 20-21.
- Visser, C & van der Wal, C A 1987. Ivoormeeuw op Schiermonnikoog in februari 1987. *Dutch Birding* 9: 60-62.
- van der Wijst, H & van der Wijst, N 1986. Ontmoeting met de Grote Griijze Snip. *Vogeljaar* 34: 288.
- van IJzendoorn, E J 1988. Grote Griijze Snippen op Ameland en bij Zierikzee in mei en augustus 1986. *Dutch Birding* 10: 137-139.

J J (Han) Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden
Rolf A de By, Molenstraat 96, 7514 DL Enschede

APPENDIX 1 Systematic list of species not included in *Dutch Birding* report on rare birds but covered by *Limosa* report on scarce and rare birds. Species considered by CDNA are marked with 1, those only recorded with 2.

Great Northern Diver *Gavia immer* 1, Cattle Egret *Bubulcus ibis* 1, Little Egret *Egretta garzetta* 2, Great White Egret *E alba* (up to 1 January 1985 1, since then 2), Black Stork *Ciconia nigra* 2, Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus* 1, Snow Goose *A caerulescens* 2, Red-breasted Goose *Branta ruficollis* 2, Ferruginous Duck *Aythya nyroca* 2, White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla* 2, Red-footed Falcon *Falco vespertinus* 2, Great Bustard *Otis tarda* 1, Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* 2, Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis* 1, Grey Phalarope *Phalaropus fulicarius* 2, Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* 1, Mediterranean Gull *Larus melanocephalus* 2, Sabine's Gull *L sabini* 2, Yellow-legged Gull *L cachinnans* 1, Glaucous Gull *L*

hyperboreus 2, Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica* 1, Caspian Tern *Sterna caspia* 2, Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* 1, White-winged Black Tern *C leucopterus* (up to 1 January 1985 1, since then 2), Little Auk *Alle alle* 2, Bee-eater *Merops apiaster* 1, Hoopoe *Upupa epops* 2, Richard's Pipit *Anthus richardi* 1, Dipper *Cinclus cinclus* 2, Cetti's Warbler *Cettia cetti* 1, Fan-tailed Warbler *Cisticola juncidis* 1, Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* 1, Barred Warbler *Sylvia nisoria* 1, Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* 1, Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva* 2, Treecreeper *Certhia familiaris* 1, Penduline Tit *Remiz pendulinus* 1, Nutcracker *Nucifraga caryocatactes* 2.

Roodkeelstrandloper in Lauwersmeer in mei 1987

Erik G C van Ommen & Edward J van IJzendoorn

In de laatste week van mei 1987 bevonden zich in de Lauwersmeer Gr veel steltlopers. Tegenover het Jaap Deensgat lag een stuk ondergelopen grasland waar vaak wat 'klein grut' liep. Vanaf de weg lieten de vogels zich hier van nabij bekijken. Voor Erik van Ommen was dit een ideale plaats om strandlopers te tekenen. Op 29 mei posteerde hij zich om 8:30 bij het plasje, uitgerust met telescoop, schetsboek en potlood. Er liepen c 10 Kleine Strandlopers *Calidris minuta*, c 20 Temmincks Strandlopers *C temminckii*, enkele Bonte Strandlopers *C alpina* en Krombekstrandlopers *C ferruginea* en 10-tallen Bontbekplevieren *Charadrius hiaticula*, Kemphanen *Philomachus pugnax* en Tureluurs *Tringa totanus*. De reeds aanwezige Rein Hofman attendeerde EvO op een Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* waarvan er later op de dag nog twee werden gezien.

De groep steltlopers veranderde regelmatig van samenstelling doordat er nogal eens vogels opvlogen of invielen. EvO onderbrak het tekenen daarom af en toe om de groep af te speuren. Om 12:30 zag hij een op een Kleine Strandloper gelijkende vogel met een bruinrode in plaats van witte keel en met grijsachtige in plaats van rossige vleugeldekveren en tertials. EvO dacht dadelijk aan een Roodkeelstrandloper *C ruficollis* in zomerkleed, hetgeen werd bevestigd aan de hand van Hayman *et al* (1986) waarvan hij een exemplaar bij zich had.

De Roodkeelstrandloper vloog af en toe samen met de overige steltlopers op. Het duurde dan meestal enkele minuten voordat de vogels weer waren neer-

gestreken en de Roodkeel opnieuw in beeld was. Soms verdween hij voor wat langere tijd, eenmaal zelfs ruim een half uur. Ten overvloede streek om 14:45 een Steppevorkstaartplevier *Glareola nordmanni* bij het plasje neer om even te poseren samen met Roodkeel- en Breedbekstrandloper in één kijkerbeeld. Tegen het eind van de middag hadden zich 10-tallen gewaarschuwde vogelaars langs de weg verzameld. Het bleek niet eenvoudig om de Roodkeelstrandloper tussen de andere strandlopers te herkennen. Qua grootte, postuur, verenkleed en gedrag vertoende hij veel gelijkenis met de omringende Kleine Strandlopers. Ook deze vertoonden veel roodbruin op kop en borst terwijl hun witte keel in sommige houdingen niet goed te zien was. Om de Roodkeel te vinden bleken de grijze vleugeldekveren en tertials van meer nut dan de rode keel. Al voedselzoekend naderde de vogel de weg soms tot 15-20 m zodat hij redelijk kon worden gefotografeerd en tot in detail bestudeerd. Om 20:30 vloog hij samen met enkele Kleine Strandlopers op en keerde niet meer terug. Ook de daaropvolgende dagen werd hij niet meer teruggezien.

beschrijving

GROOTTE & BOUW Formaat als Kleine Strandloper, iets slanker; snavel iets korter en dikker maar verschillen gering en onopvallend. Vleugelpunt flink voorbij tertials stekend, ongeveer als bij Kleine Strandloper. Achterteen duidelijk zichtbaar.

KOP Kruijn zwartachtig gevlekt op rossige en witachtige ondergrond. Wenkbrauwstreep crèmekleurig, vrij opvallend, op voorhoofd samenkomend. Oogstreep donker, duidelijkst op teugel, achter oog vager en overgaand in oorstreek, gelijk eindigend met wenkbrauwstreep en oorstreek. Oorstreek met keel en bovenborst egaal bruinrood geheel vormend. Kin wit als klein licht vlekje, in lengte minder dan helft van snavel, niet scherp gescheiden van keel. Achterhoofd vrij licht met fijne rossige en donkere vlekken, op afstand egaal.

BOVENDELEN Mantelveren zwartachtig met witachtige en iets bruinrode randen. Mantel-V licht crèmekleurig en duidelijk wanneer vogel naar waarnemer toegekeerd; minder breed dan bij Kleine Strandloper, maar verschil gering. Schouderveren met in punt langs schacht uitlopende zwartachtige centra en aan veertop witte, naar basis roodbruine zomen; een achterste schouderveer aan rechterzijde lichaam grijs met lichte zoom. Rugveren als mantelveren. Stuit niet goed zichtbaar, ongeveer

als rug; in vlucht donker.

ONDERDELEN Bovenborst bruinrood als keel en oorstreek, daaronder rondom kleine scherp afgezette donkere vlekjes op witte ondergrond, zich uitstrekkend tot enkele vlekjes op voorflank; vlekjes op zijborst iets hoekig, op benedenborst als kleine puntjes. Rest onderdelen helder wit; witte grondkleur zijborst vrij hoog oplopend, herinnerend aan Oeverloper *Actitis hypoleucos*.

VLEUGEL Slagpennen zwartachtig. Tertials op één na grijs met witachtige rand; bovenste tertial donker met roodbruine zoom. Subscapulaire veer donker met roodbruine binnenrand en witte buitenrand. Dekveren grijs met witte of lichtgrijze zoom, beslist zonder rossige tinten en contrasterend met roodbruin op bovendeelen. Kleinste dekveren donkerder dan rest, donkere vleugelboeg vormend. In vlucht geen verschil met Kleine Strandloper bemerkt.

STAART Middelste pennen zwart, overige lichtgrijs.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel en poot zwart.

SLEET Verenkleed gaaf. Dekveren en tertials ongesleten en netjes.

GELUID Niet gehoord of gelijkend op Kleine Strandloper.

GEDRAG Als Kleine Strandloper.

130 Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, Lauwersmeer, Groningen, mei 1987 (Arnoud B van den Berg) 131 Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis* en Kleine Strandloper *C minuta*, Lauwersmeer, Groningen, mei 1987 (Arnoud B van den Berg)

determinatie

Van begin af aan was duidelijk dat alleen Kleine en Roodkeelstrandloper voor de determinatie in aanmerking kwamen. Een als Roodkeel gedetermineerde Drieteenstrandloper *C alba* bracht het in 1982 in Groot-Brittannië verrassend ver (Grant 1986), maar in dit geval kon Drieteenstrandloper direct worden uitgesloten aan de hand van het formaat en de duidelijk waarneembare achterteen. Voor verschillen in verenkleed tussen Drieteen- en Roodkeelstrandloper zij verwezen naar Grant.

Als belangrijkste verschilpunten met de omringende Kleine Strandlopers vielen op: 1 de bruinrode keel die met de gelijkgekleurde bovenborst en oorstreek één geheel vormde en slechts een klein licht vlekje op de kin overliet, in lengte minder dan de helft van de snavel (bij de Kleine Strandlopers was het wit op kin en keel minstens zo lang als de helft van de snavel); 2 de scherp afgezette donkere vlekjes op witte ondergrond op borst en voorflank (bij de Kleine Strandlopers waren vage donkere vlekjes verweven met de roodbruine borstband); 3 de grijze, licht gezoomde vleugeldekveren en tertials die contrasteerden met de deels rossige bovendelen (bij de Kleine Strandlopers waren deze veren net als die van de bovenzijde min of meer roodbruin omzoomd, vooral de tertials).

Volgens Grant (1984) en Hayman *et al* zijn deze verschillen tussen Roodkeel- en Kleine Strandloper in het zomerkleed altijd aanwezig. Aanvankelijk werden de waarnemers verward door één roodbruin omzoomde tertial van de strandloper van de Lauwersmeer, vooral doordat Hayman *et al* iets dergelijks niet afbeelden. In de hoofdtekst geven zij echter aan dat het bij de Roodkeelstrandloper niet ongewoon is dat één of meer tertials of dekveren er als die van Kleine Strandloper uitzien. In Grant (1984) wordt dit in zowel tekst als afbeeldingen aangegeven. (Overigens bleek in Hayman *et al* in de tekst bij plaat 76, figuur 192b, een in dit verband hinderlijke vergissing te staan: het woord 'scapulars' dient vervangen te worden door 'tertials'. Verder werden bij de Roodkeelstrandloper van de Lauwersmeer nog de volgende kleinere verschillen met Kleine Strandlopers opgemerkt: 4 de vrij opvallende crèmekleurige wenkbrauwstreep (die van de Kleine Strandlopers was minder opvallend);

5 de mantel-V was minder duidelijk en opvallend en alleen zichtbaar wanneer de vogel naar de waarnemer toegekeerd stond; 6 de helderder witte onderdelen; en 7 een iets slanker postuur en een iets kortere en dikkere snavel (vooral bij stilstaan en opkijken goed te zien).

voorkomen

Dit was het eerste geval van de Roodkeelstrandloper voor Nederland. De soort broedt in toendragebieden aan arctische kusten vanaf het Taimyr schiereiland in Siberië oostwaarts tot in het uiterste westen van Alaska in Noord-Amerika. Er zijn enkele waarnemingen van het Jamal schiereiland gedurende het broedseizoen. De Roodkeel overwintert in zuidoostelijk Azië en Australië en trekt in grote aantallen door in China, Japan en de Filipijnen. Op de trek verschijnt hij normaliter niet westelijker dan Alma Ata en de Jenissei (Glutz von Blotzheim *et al* 1975, Morozow & Tomkovitch 1984). De westelijke grens van het overwinteringsgebied is niet goed bekend; de Roodkeelstrandloper is 's winters vastgesteld in India (schaars maar regelmatig), de Seychellen, Somalia, Kenya, Moçambique en vrij veelvuldig in Zuidafrika (Hayman *et al*). Langs de Wolga in het oostelijke deel van de Europese USSR zijn twee meldingen bekend van oktober 1957 (vangst) en oktober 1958 (vondst) (Popov 1977). Uit westelijk Europa zijn naast het geval in de Lauwersmeer onder meer de volgende gevallen bekend (Schwarze & Schwarze 1981, Erik Hirschfeld *in litt*, Mike Rogers *in litt*):

27 jul 1979	Rügen,	Rostock,	DDR
2-3 aug 1985	Stora Ören,	Öland,	Zweden
20-14 jul 1986	Halmstad,	Halland,	Zweden
16-22 jul 1986	Falsterbo,	Skåne,	Zweden
22-29 jul 1986	Blacktoft,	Humberside,	Groot-Brittannië
29 jul-3 aug 1986	Pagham Harbour,	West Sussex,	Groot-Brittannië

Daarnaast zijn er claims uit de BRD in 1968 (Ringleben 1969) en uit Oostenrijk in 1984 en 1985 (Berg 1987). Deze gevallen zijn echter niet voldoende gedocumenteerd.

De meeste gevallen zijn van zeer recente datum. Alle waarnemingen uit westelijk Europa zijn uit de periode juli-augustus en hebben betrekking op adulte vogels in zomerkleed. Alleen het Nederlandse geval betreft een voorjaarswaarneming.

summary

RED-NECKED STINT AT LAUWERSMEER IN MAY 1987 On 29 May 1987, an adult Red-necked Stint *Calidris ruficollis* in summer plumage was seen and photographed in the Lauwersmeer, Groningen. It was seen together with c 10 summer-plumaged Little Stints *C minuta* and could be studied at close range. Its most prominent features were 1 brownish-red ear coverts, throat and upper breast, leaving only small whitish chin spot of less than half the bill length; 2 distinct small dark spots on white lower breast and foreflank; and 3 greyish-centred, whitish-fringed wing-coverts and tertials, contrasting with rufous-brown upperparts. Only the shortest (uppermost) tertial showed a rufous-brown fringe. Smaller differences with Little Stints were 4 a more prominent supercilium; 5 a less distinct mantle-V; 6 more striking

Roodkeelstrandloper in Lauwersmeer in mei 1987

white underparts; and 7 slightly slimmer build with somewhat shorter and thicker bill. This was the first record of Red-necked Stint for the Netherlands. Other European records are from GDR 1 (1979), Great Britain 2 (1986) and Sweden 3 (1985, 1986). All records were in recent years and concerned adult birds in summer plumage. The Dutch record is the only one from spring, the others being in the period 10 July to 3 August. Records from Austria (1984, 1985) and FRG (1968) are considered to be insufficiently documented.

verwijzingen

- Berg, H M 1987. Ein Rotkehlstrandläufer *Calidris ruficollis* in Österreich sowie Anmerkungen zu seinem Auftreten in Europa. *Limicola* 1: 37-44.
- Glutz von Blotzheim, U N, Bauer, K M & Bezzel F 1975. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 6. Wiesbaden.
- Grant, P J 1984. Identification of stints and peeps. *Br Birds* 77: 293-315.
- Grant, P J 1986. Four problem stints. *Br Birds* 79: 609-621.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. *Shorebirds: an identification guide to the waders of the world*. London.
- Morozov, V V & Tomkovitch, P S 1984. [Verspreiding en broedbiotoop van de Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*.] *Nauchn Dokl Vyssh Shk Biol Nauki* 4: 42-48.
- Popov, W A 1977. [De vogels van het Wolga-Kama-gebied, Nonpasseres.] Moskou.
- Ringleben, H 1969. Ein Rotkehlstrandläufer, *Calidris ruficollis*, in Deutschland. *J Orn* 110: 108-109.
- Schwarze, E & Schwarze, D 1981. Zum Vorkommen des Rotkehlstrandläufers (*Calidris ruficollis*) in Europa. *Beitr Vogelkd* 27: 46-48.

Erik G C van Ommen, Verlengde Frederikstraat 31, 9724 ND Groningen
Edward J van IJzendoorn, Derde Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam

mystery photographs

29 The shortish rather thickset body, large head, short but fairly strong bill and large dark eye of the bird in mystery photograph 29 betray that it belongs to the chats of the genus *Saxicola*. Apart from the only marginally western Palearctic Pied Stonechat *S caprata* and Canary Islands Stonechat *S dacotiae*, this group is represented in the region by Whinchat *S rubetra* and various subspecies of Stonechat *S torquata*. The mystery bird shows upperparts with dark feather-centres and obviously paler fringes, rather uniformly patterned pale underparts, a pale supercilium, and a pale wing-panel created by pale fringes to the secondaries and - just visible - tertials. The tail is dark with a paler edge and tip to the outer feather. The plumage looks quite fresh, suggesting that the photograph was taken in autumn.

Clearly, the bird does not show the familiar plumage of European Stonechats of the subspecies *S t hibernans* or *S t rubicola*, being too pale both above and below and lacking the dark head pattern and throat that even some first-winter females display. Besides, these subspecies do not show such a pale wing

DB NIEUWSBRIEF

maandblad

BON

svp
opsturen naar:
DB Nieuwsbrief
Postbus 5611
1007 AP Amsterdam

Ja, ik abonneer mij op:

- DB Nieuwsbrief —————> Ik ben reeds geabonneerd op Dutch Birding
- DB Nieuwsbrief —————> Ik ben niet geabonneerd op Dutch Birding
- Dutch Birding
- DB Nieuwsbrief én Dutch Birding

De abonnementsprijs voor DB Nieuwsbrief bedraagt / 34.50 (BFR 645);

voor Dutch Birding-abonnees / 24.50 (BFR 455).

De abonnementsprijs voor Dutch Birding bedraagt / 35.00 (BFR 650)

Ik betaal met bijgesloten acceptgirokaart.

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

zie
biz
191

abdec88

in focus

THE BINOCULAR AND TELESCOPE
SPECIALISTS

204 HIGH STREET
Barnet, Herts.
England EN5 5SZ
01-449-1445
01-441-7748

ZEISS WEST £
Dialyt 7 x 42 BGAT 395.00
Dialyt 10 x 42 BGAT 405.00
All other WEST ZEISS from stock

LEITZ
Trinovid 7 x 42 BA 425.00
Trinovid 8 x 40 BA 425.00
Trinovid 10 x 40 BA 425.00
Trinovid 10 x 40 BAN 435.00
All other TRINOVIDS from stock

CARL ZEISS JENA
Deltrintem 8 x 30 48.00
Notarem 8 x 32 B 100.00
Notarem 10 x 40 B 130.00

BUSHNELL £
Spacemaster 180.00
20 x - 60 x 60
Spacemaster 155.00
22 x WA x 60

KOWA
TSN-1 205.00
TSN-2 195.00
TSN-3 385.00
TSN-4 370.00
20 x WA 60.00
25 x 40.00
40 x 40.00

NIKON
Fieldscope ed 425.00
20 x 60

HOW TO ORDER

By mail. List the items you require and send sterling money order or credit card number. Please add £10.00 to help with post and packing.

By phone. Just quote your credit card number and we will post goods direct. All goods on 14 days approval.

WE ALSO STOCK

Slik tripods, Manfrotto tripods, Optolyth bins and scopes, Questar, Bresser, Mirador, Swift, Habicht, and more! Phone for info.

PLEASE NOTE ALL PRICES EXCLUDE U.K. V.A.T.

INTERNATIONALE VOGELBOEKEN

de gratis kleurencatalogus
ligt weer voor u klaar!

Internationale Vogelboeken Verzendhuis

Postbus 72 - 6800 AB Arnhem - Tel. 085-431948

INTERNATIONALE
VOGELBOEKEN

wereldwijd
met IVV
NU binnen
uw bereik

WOLF TRAIL

Het nieuwe
winterprogramma met:
Ornithologische reizen
Natuurreizen
Stadsreizen
Avontuurlijke wintersport
en
Expedities
Gratis brochure:
070 - 808464

POLLUX - prismakijkers - telescopen

Een ruime sortering van maar liefst 55 modellen van mini 8 x 21 tot observatie 30 x 80, waaronder ook een drietal zoommodellen.

Prijzen vanaf f 125,- voor een eenvoudige 8 x 40 tot f 900,- voor een observatiekijker.

Telescopen in objectiefdoornsede \emptyset 50 mm, \emptyset 60 mm, \emptyset 70 mm en \emptyset 80 mm met vergrotingsmogelijkheden tot 60 x. Ook Schmidt Cassegrainsystemen.

Wij beschikken over een eigen reparatie-werkplaats.

Polaris Optische Instrumenten
Nachtgalenstraat 76
3581 AM Utrecht tel: 030-322569

BEVER ZWERFSPOORT

Lichtgewicht kampeer-, kano-, bergsport-, winter-
sport- en expeditie-specialist.

Enorme sortering: Lichtgewicht tenten - 800 m² permanente
tentenshow in Den Haag - Slaapzakken met hoge dons-
kwaliteit of synthetische vulling. Windjacks, broeken, regen- warmte-
kleding ski/langlaufkleding - de grootste Tenson-kollektie van Nederl.-
Ski's en skiverhuur. Berg(wandel)schoenen, Fietstassen, etc. etc.

Den Haag Calandplein 4, 070-883700
Rotterdam Adm. de Ruyterweg 35

Utrecht Balijelaan 12

Arnhem Utrechtsestr. 5 *Katalogus
op aanv.*

WOLF TRAIL Avontuurlijke reizen

Aktieve vakanties, Natuurreizen o.a. naar Spitsbergen, Corsica,
Ardennen, Canada, Island, Kreta etc. Tourski/langl. tochten.
Progr. 1988 op aanv. Den Haag Calandpl. 4, 070-808464 of ANVR reisburo

BEVER BOEK & KAART

Landkaarten reisgidsen, klimgidsen, reisboeken, tijdschriften, etc.
Den Haag Calandpl. 4, 070-885839. (boekenhoek in filialen)

BIRDQUEST

MARK BEAMAN
STEVE MADGE
NIGEL REDMAN
IAIN ROBERTSON

'First in the Field'

Birdquest offer the discerning birdwatcher exciting, friendly, small-group holidays ar-
ranged and guided by professionals. Come with us and see why Birdquest are 'First
in the Field'.

BIRDWATCHING HOLIDAYS 1989

ARGENTINA ● AUSTRALIA ● BORNEO & THE MALAY PENINSULA ● BRAZIL
COSTA RICA ● ECUADOR ● ETHIOPIA ● EASTERN SIBERIA
THE GALAPAGOS ● HUNGARY ● ISRAEL ● KENYA ● MADAGASCAR
MONGOLIA ● MOROCCO ● NAMIBIA ● THE CAPE & NATAL ● NEW GUINEA
NORTHERN INDIA ● PERU ● POLAND ● SIKKIM, DARJEELING & ASSAM
SOUTHERN INDIA & THE ANDAMANS ● THAILAND ● TURKEY
TURKESTAN & THE CAUCASUS ● VENEZUELA ● YEMEN
ZIMBABWE & THE OKAVANGO

For our brochure please contact: BIRDQUEST Ltd.,
Two Jays, Kemple End, Birdy Brow, Stonyhurst
Lancashire BB6 9QY, UK. Tel: 025486 317

NATUUR CULTUUR REIZEN

INFORMATIE BIJENKOMST

Op 21 januari om 14.00 uur zullen te Utrecht de natuurreizen, die komend voorjaar en 't volgende seizoen op het programma staan, door de begeleiders in woord en beeld nader worden toegelicht.
Via onderstaande coupon kunt U een uitnodiging aanvragen.

ORNITHOLOGISCHE EXCURSIES

begeleid door **Ad Wittgen**, roofvogelonderzoeker, veldornitholoog en directeur van het bekendste natuurmuseum **Natura Docet te Denekamp**

Excursie Thailand

Rondreis door Thailand o.a. met bezoeken aan Kai Yai National Park, Chiang Mai en de zee kust. De Thaise fauna telt pm. 350 soorten vogels. Begeleid door **Ad Wittgen**, roofvogelonderzoeker en veldornitholoog, samen met **Phil Round**, de organisator in Thailand.
14 januari - 3 februari / f 15.900,-

Excursie Kenya

U bezoekt Nairobi, the Ark, Lake Nakuru, Kakemega Forest, Tsavo Taita Hills en Sokoje. Begeleid door **Paul Boeiens**, tropenarts en amateur ornitholoog.
18 februari - 9 maart / f 6.990,-

Noord-Griekenland

Bezoek aan lagunes, meren en bergland. Met speciale aandacht voor watervogels en roofvogels in hun broedbiotopen.
15 - 30 mei / voorlopige indicatieve reissom f 2600,-

NATUURREIZEN

Ontdekkingsreis Nieuw Zeeland

Een kennismaking met alle aspecten van het land van onze tegenwoeters. U bezoekt steden en dorpjes, musea en stranden - per bus in 3 weken over Noorder en Zuidereiland. Begeleid door **Wim Dussel**, reisjournalist uit Groningen.
27 januari - 22 februari / f 9.300,-

Natuurreis Nieuw Zeeland

Een reis langs de schitterende natuurgebieden van Nieuw Zeeland waarbij bezoeken aan Kapiti en Steward Island zeker hoogtepunten zullen vormen. Begeleid door **Hubert Lehaen**, conservator van het Natuurreservaat „HAGEVEN“ te Neerpeelt; natuur- en vogelphotograaf.
27 januari - 22 februari / f 9.985,-

Costa Rica

Costa Rica is door verschillen in reliëf en klimaat een biologisch paradijs met een enorme rijkdom aan flora en fauna op een relatief vrij klein gebied. o.l.v. **Wim Loode**, geograaf en veldbioloog. 23 februari - 15 maart / f 6865,-

Vaartocht door de Galapagos Archipel

In de voetsporen van Darwin maakt U een interessante natuurreis van twee weken langs de vulkanische eilanden van de Galapagos op één van de jachten "Cachalote" of "Orca". Bovendien maakt U een driedaagse tocht door het hooggebergte van Ecuador.
25 februari - 19 maart **Magda de Groeve**, Hoofd educatieve dienst Zoo-Antwerpen.
18 maart - 19 april **Viv van de Krieken**, educatieve dienst Wereldnatuurfonds Vlaanderen.
29 juli - 20 augustus **Dr. E. J. Schenkan**, bioloog.
reissom: f 9.800,-

Kenia

Natuurparken: Masai Mara - Nakuru - Tsavo - Aberdare - Marsabit. Begeleid door **Mevr. Dr. T. Brantsma-v. Wulfften Palthe**, ethologe. De promotiebijeenkomst vindt plaats op 14 januari om 14.00 uur te Utrecht.
2 - 25 maart / f 8.275,-

In nauwe samenwerking met **Hubert Lehaen, Wim Loode en Ad Wittgen** zijn enige drie- en vierdaagse natuurreizen samengesteld.
Vanzelfsprekend zullen deze excursies door een van genoemde experts worden begeleid:

Argonne Een enorme rijkdom aan planten (wilde orchideeën) en vogels. zeer eenvoudige accommodatie - 4 dagen 4 - 7 mei (hemelvaartsweekend) / f 395,-

Cap Criz Nez Door het nauw van Calais vindt de vogeltrek plaats. U brengt ook een bezoek aan de Marquenterre, een nieuw vogel reservaat t.z. van Boulogne. - 6 - 8 oktober / f 295,-

Walsrode en Lünerburger heide Uitgebreid bezoek aan het vogelpark Walsrode en wandelingen over de Luneburgerheide. - 3 dagen in augustus / f 365,-

Verdronken land van Saftinghe Behalve een wandeling over het verdronken land van Saftinghe wordt een bezoek gebracht aan het Zwin en de Zeeuwse eilanden. - 4 - 6 maart / f 295,-

Naardermeer-Oostvaardersplassen-Schiermonnikoog voorjaar 3 dagen / f 295,-

Ferne Islands en Bass Rock Unieke natuurgebieden aan de West Kust van Engeland. - (pasen) / f 695,-

Nippon Bonsai Special

Ter gelegenheid van de Bonsai Conferentie in Omiya een Japanse rondreis langs diverse bonsai kwekerijen en exposities. O.l.v. **Daan Goekoop**, bonsaispecialist.
3 - 22 april / f 8.785,-

Sikkim

Een begrip voor de rhododendron en orchideeën liefhebber, maar ook een land met meer dan 1000 vogelsoorten en een flora die varieert van tropisch tot alpen. De Kanchenjunga (8586 m) steeds in de nabijheid. Enige loopervaring is gewenst. O.l.v. **Chris van Orden**, bioloog
22 april - 13 mei / f 6.900,-

NATUUR CULTUUR REIZEN

Bulgarije

Een ontdekkingsreis in een bijzondere uithoek van Europa, vogels, planten en landschappen. o.a. natuurreservaten aan de Zwarte Zee en langs de Donau.

O.l.v. **Wim Loode**, geograaf en veldbioloog.
3 - 10 juni / f 1.595,-

Brazilië

met bezoek aan het Pantanal op het drielandpunt van Brazilië/Paraguay en Argentinië, met verblijf in lodges in de jungle, begeleid door **Hubert Lehaen**, conservator van het Natuurreservaat "HAGEVEN" te Neerpelt: natuur- en vogel-fotograaf. 9 - 25 juli / f 8.200,-

TUINENREIZEN

Zonder uitzondering voorbereid en begeleid door **Arend Jan van der Horst**, Tuinarchitect te Amsterdam

Arend Jan van der Horst is naast landschap- en tuinarchitect, auteur van een groot aantal boeken over tuinarchitectuur in Nederland en Vlaanderen. Hij ontwerpt stijltuinen en moderne tuinen in Europa. Als vice-voorzitter van de Nederlandse Tuinenstichting organiseert hij excursies naar tuinen en tentoonstellingen op dit gebied, schrijft artikelen voor tuinbladen en maakt ontwerpen voor de restauratie van tuinen in Nederland die behouden moeten blijven.

India-Mystiek

Moghultuinen en paleizen in Shrinagar - enkele dagen verblijf op Houseboats - Tajmahal en het Amber paleis bij Jaipur. 25 maart - 22 april / f 7.385,-

Italiaanse tuinen

Vorstelijke villa's met riante tuinen aan het Comomeer - oudste Hortus van de wereld in het hart van Padua - klassieke meesterwerken in de tuinarchitectuur rondom Florence. 13 - 21 mei / f 2735,-

Oost-Duitsland

Tuinen en paleizen in het onbekende deel van Duitsland, waar Fürst Pückler in Bad Muskau met de landschapsstijl begon - kunstschatten uit Barok, Rococo en romantiek in "Das Grüne Gewölbe" in Dresden 10 - 16 juli / f 1895,-

CULTUURREIZEN

Egypte

U bezoekt oud-Cairo, de Pyramiden van Gizeh, Memphis Saqqara, de Fayoum en Wadi el Natroun. Luxor facultatief. O.l.v. **R.J.E. Schaab** 23 - 30 april / f 1.750,-

Bulgarije

Bezoek een boeiend Balkan-land met een unieke sfeer, ontstaan door de vermenging van Romeinse, Griekse, Turkse en Slavische invloeden. Maak kennis met de levende cultuur, muziek en dans van de Bulgaren. Bekijk schitterende schatten van de Traciërs en adembenemende iconen en luister naar een Slavisch koor. Wandel door het majestueuze Sofia, eeuwenoude Plovdiv en historische Veliko Tarnovo en bezoek karakteristieke bergdorpen en kloosters. Dit alles onder de deskundige begeleiding van **dr. L.A.M. van der Heijden** en een Bulgaarse gids. 20-27 mei / f 1935,-

Kaukasische Sovjetrepublieken Armenië en Georgië

onder leiding van **Prof. Dr. S.B. Kroonenberg**, hoogleraar in de geologie aan de Landbouww Universiteit Wageningen en **Mw. T. Polman-Gorlova**, beëdigd tolk-vertaalster Russisch.

Een zeer gevarieerde natuur- en cultuurreis door het meest warmbloedige deel van de Sovjet Unie. Armenië en Georgië en vooral hun hoofdsteden Jerevan en Tbilisi zijn beroemd om hun buitengewoon rijk geschakeerde culturele erfenis. Talloze veroveraars trokken er doorheen, maar ondanks de versmelting met Perzische, Griekse, Romeinse, Byzantijnse, Arabische, Turkse, Mongoolse en Russische elementen, hebben beide volken elk hun eigen taal, schrift, religie en cultuur behouden. U bezoekt de wijngaarden van de beroemde Georgische wijnen. U wordt ingewijd in het ontstaan van de ruige vulkanische landschappen van Armenië en Georgië, met hun warme bronnen en kleine en grote bergmeren. U bezoekt Platigorsk, kuuroord en inspiratiebron van grote Russische schrijvers, en Sotsji badplaats aan de voet van de Grote Kaukasus aan de Zwarte Zee. 3 - 18 juni / f 4.635,-

NATUUR CULTUURREIZEN

China, moeder der Tuinen

Begeleid door **Dr. Leslie Tjon Si Fat**, wetenschappelijk medewerker bij Hortus Botanicus te Leiden. Chinese tuinen zijn afspiegelingen van de wereld en in deze tuinen komen dicht-, schilder-, beeldhouwkunst en calligrafie bijeen om een omgeving te scheppen waar allerlei menselijke activiteiten mogelijk zijn, de meest typische eigenschap van een Chinese tuin is misschien wel de harmonie tussen alle onderdelen van de tuin: natuur en cultuur, huis en tuin, rotsen en water, meditatie en familie-feesten, alles heeft en eigen plaats, vult elkaar aan en is met elkaar in harmonie. 6 - 26 oktober / voorlopige indicatieve prijs f 7.800,-

Alle reissommen zijn per persoon inclusief volledige verzorging, tenzij anders vermeld. Vaak worden lunchpakketten verstrekt om de tijd van Uw excursie's niet onnodig te reduceren.

Gaarne wens ik
☐ een uitnodiging te ontvangen voor de
informatiebijeenkomst d.d. _____
☐ informatie over _____
Reis naar _____
Onder leiding van _____
Naam _____
Adres _____
Postcode _____
Woonplaats _____

STICHTING

avicola

ter bevordering van

**NATUUR
CULTUUR
REIZEN**

Wilt U nadere informatie over deze reizen - zendt dan deze coupon in een ongefrankeerde envelop naar

Holland Travel Service
Antwoordnummer 20144
3020 VB Rotterdam

Tel. inlichtingen: R. J. E. Schaab
Telefoon (010) 4252388/4252331
St. Jobsweeg 30, 3024 EJ Rotterdam

SWIFT, Objectief het verst.

SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfecte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

Importeur Benelux:
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

Dialyt 8x30 B/GAT+ étui	. 1359,-
Dialyt 10x40 B/GAT+étui	1675,-
Spiegeltelescoop 30x60 B/GAT met motorfocusering	2429,-

NEDERLANDS GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE FOTO-FILM-EN VIDEO-POSTORDERBEDRIJF.

Alle bekende merken leverbaar. Kijk en vergelijk!

WOLT B.V. Postbus 15 Tel. 038-8000 AA Zwolle 211080

DUTCH BIRDING

Driemaandelijks tijdschrift voor elke fervente vogelaar!

Schrijf voor informatie naar Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

Dutch Birding-abonnees krijgen 25% korting op een British Birds-abonnement!

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 Holland

The Sparrows door
J Denis Summers-Smith.
Poyser.

NIEUW:

Birds and berries door
David en Barbara Snow.
Poyser.

AULA-Verlag · Wiesbaden

vouwblad op aanvraag:

eind van dit jaar Europa
begin volgend jaar Rusland

Handbuch der Vögel Mitteleuropas

Band 11/1 en 11/2: Turdidae (Drosselvögel) als volgt:

Band 11/1 - Roodborstje tot en met Rotslijster

726 pagina's, 4 kleurplaten

Voor intekenaren f 235,-- los gekocht f 272,50

Band 11/2 - Echte lijsters

500 pagina's, 2 kleurplaten

Voor intekenaren f 187,50 los gekocht f 205,--

Wij leveren Band 11 geheel aan intekenaren voor f 390,--

Handbuch der Vögel der Sowjetunion

Band 4: Galliformes, Gruiformes (Hühnervögel, Kraniche)

Voor intekenaren op de gehele reeks ongeveer f 124,50

Maar ook los verkrijgbaar voor ongeveer f 150,--

Heeft u reeds ingetekend op deze standaardwerken?

NATUUR & BOEK

specialised bookshop for nature and biology

Bankastraat 10

NL 2585 EN 's-Gravenhage

Gespecialiseerd in ornithologie

Wristers

**Academische Boekhandel
en Antiquariaat**

WRISTERS

Guldenstraat 20 (Grote Markt)
9712 CE Groningen.
Tel. 050-185218

Samvinnuferdir-Landsýn
Samvinn-travel

IJSLAND LOKT

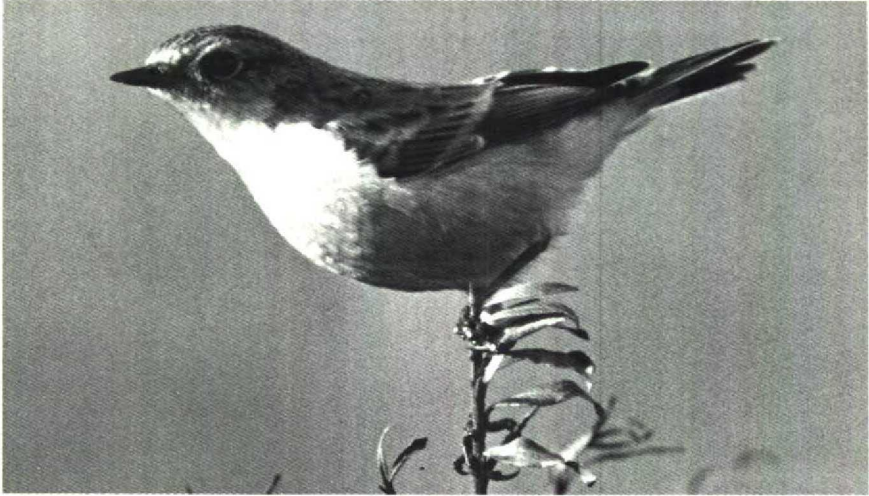
IJsland, een land van tegenstellingen, is een paradijs voor vogelliefhebbers. Samvinn Travel biedt een specialistische en goed verzorgde reis aan naar de meest interessante vogelgebieden van IJsland, onder leiding van een gespecialiseerde, Engels sprekende gids.

Vertrekdatum: 4 juni 1989. Terugkeer naar Nederland: 17 of 18 juni 1989. De belangrijkste plaatsen die bezocht worden zijn: het meer Mývatn (15 eendesorten!), Snæfellsnes, de zuidkust en de Westman-eilanden.

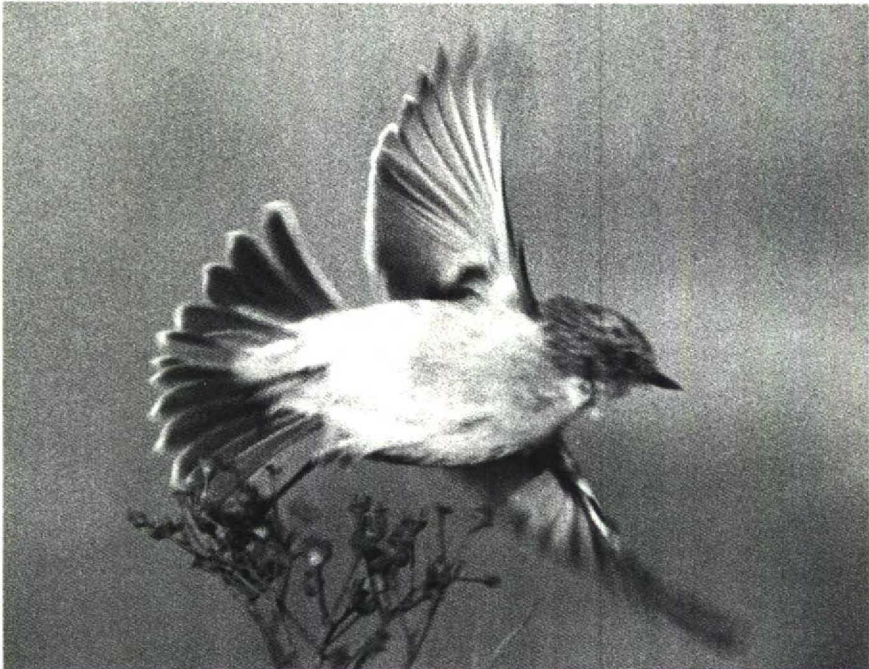
Een paar voorbeelden van de 80 soorten die op IJsland broeden: ijsduiker, brilduiker, harlekijnend, rosse en grauwe franjepoot, raaf, wilde zwaan, stormvogel, papegaaiduiker, Jan-van-Gent, kleine en grote jager, talloze meeuwesorten, valk, visarend, enz. enz.!

Een gedetailleerde beschrijving is beschikbaar, en alle verdere informatie krijgt u bij:

**Bureau Scandinavie
Vijzelgracht 17
1017 HM Amsterdam
020-232973**

132-133 Stonechat *Saxicola torquata maura* or *S t stejnegeri*, Maasvlakte, Zuidholland, November 1986 (Hans Gebuis)

134 Stonechat *Saxicola torquata rubicola*, male in first-autumn plumage, Eilat, Israel, November 1985 (Hans Schekkerman) 135 Stonechat *Saxicola torquata variegata*, male in first-autumn plumage, Eilat, November 1985 (Hans Schekkerman)

panel and supercilium. The bird certainly looks more like a Whinchat. However, in that species the supercilium is still more prominent, contrasting more with the darker crown and ear-coverts. Also, in Whinchat the supercilium usually stops at the base of the bill, whereas on our bird it is less clear-cut and continues on the forehead where both sides meet. The wings look slightly too short for Whinchat, especially the projection of the primaries beyond the tips of the tertials. Finally, there is no trace of Whinchat's pale flashes on the base of the primary coverts and of its white sides to the base of the tail.

So we are left with the eastern subspecies of Stonechat. These can be divided into two groups, one consisting of the Siberian *St maura* and *St stejnegeri*, and the other of *St variegata* and *St armenica* from the Caspian region. Both groups differ from the European subspecies by their orange-buff to white unstreaked rump and uppertail-coverts, longer wings, and, in female and first-winter plumages, paler upperparts, paler underparts, a pale throat, pale supercilium and contrasting pale wing panel.

St maura has very pale upperparts in female and first-autumn plumages, the feathers being edged sandy-grey to buff-brown. *St stejnegeri* is extremely similar and is lumped with *St maura* by some authors. In contrast with other subspecies, males of the Siberian forms do not acquire black on crown, cheeks and throat in their first autumn, remaining similar to females. The tailfeathers are dark brown to blackish, all tipped pale buff and the outer ones with a fairly wide buff fringe (these tips and fringes being wider and paler than in European birds). There may be some white on the base of the outer feathers but this is always concealed by the uppertail-coverts. *St variegata*,

which has straggled to Norway, is also quite pale above but often with more golden-buff fringes to the feathers, thus appearing somewhat warmer-coloured. This also applies to the edges of secondaries and tertiaries, which makes the pale wing panel slightly less prominent than in *St maura*. First-autumn males of this subspecies usually lack black on the crown, but show largely blackish cheeks and throat, mottled with golden-buff feather-tips. Females may show some blackish in the face as well. The most important character of this subspecies is the presence of much white in the tail-feathers; these are largely white for about two-thirds of their length, except for the central pair. Together with the long wings and large white 'shoulder patches', this gives the bird a Whinchat-like appearance, especially in flight. *St armenica* is similar to *St variegata*, with a slightly longer wing and less white in the tail, about one-fourth of the visible length of the outer feathers appearing white. The lack of white in the mystery bird's tail-base, the paleness of its upperparts, the prominent wing panel and the lack of black on the head all suggest that it belongs to *St maura* or *St stejnegeri*. While the first is a regular autumn vagrant to western Europe, records of the second are now considered doubtful. This bird was photographed by Hans Gebuis at the Maasvlakte, Zuidholland, on 17 November 1986. It constituted the 13-th record of an eastern Stonechat in the Netherlands, and was the first as late as November.

Hans Schekkerman, Mr Ludwigstraat 1, 1901 PS Castricum

Mystery photograph 30. Solution in next issue.

mededelingen

Voorkomen van Grote Aalscholver in Nederland De Noordatlantische ondersoort van de Aalscholver *Phalacrocorax carbo*, de Grote Aalscholver *P c carbo*, is vrijwel niet te onderscheiden van de Nederlandse broedvogels die tot de Euraziatische ondersoort *P c sinensis* behoren (cf Cramp & Simmons 1977). De determinatie van de drie door de Commissie voor de Nederlandse Avifauna (1970) vermelde vondsten wordt dan ook betwijfeld (C S Roselaar *in litt*). De enige zekerheid omtrent het voorkomen van deze ondersoort in Nederland bestaat uit terugmeldingen van als pullus op het nest geringde vogels. Volgens gegevens van het Vogeltrekstation te Heteren Gld zijn er acht terugmeldingen van Grote Aalscholvers in Nederland uit alle jaargetijden in de periode 1962-86. Hiervan waren er twee geringd in Ierland, twee in Engeland, twee in Schotland en twee in Noorwegen. Het betrof steeds eerste of tweede kalenderjaar vogels, behalve een in mei 1976 in Ierland geringde vogel die op 30 september 1979 in Flevoland werd gevonden. Geen van de teruggemelde Grote Aalscholvers bevond zich in een broedkolonie.

TABEL 1 Grote Aalscholvers *Phalacrocorax carbo carbo* geringd als pullus en teruggemeld in Nederland tot en met 1986.

ringdatum	land	vinddatum	provincie
30 jul 1962	Groot-Brittannië	9 sep 1963	Zuidholland
25 jun 1972	Groot-Brittannië	9 dec 1972	Zeeland
26 jun 1977	Groot-Brittannië	15 mei 1978	Noordbrabant
23 mei 1976	Ierland	30 sep 1979	Flevoland
3 jul 1980	Noorwegen	30 dec 1980	Flevoland
29 jun 1983	Noorwegen	9 feb 1984	Noordholland
1 jul 1984	Groot-Brittannië	27 nov 1984	Gelderland

summary

OCCURRENCE OF NORTH ATLANTIC CORMORANT IN THE NETHERLANDS Eight recoveries of ringed North Atlantic Cormorants *Phalacrocorax carbo carbo* comprise the only proof of the occurrence of the subspecies in the Netherlands. Of these birds, two were ringed in Ireland, two in England, two in Scotland and two in Norway. All except one were less than 13 months old. Recoveries were in all seasons. Previous records of this subspecies in the Netherlands are considered to be doubtful due to overlap in identification characters with the Eurasian Cormorant *P c sinensis*.

verwijzingen

Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970. *Avifauna voor Nederland*. Tweede druk. Leiden.

Cramp, S & Simmons, K E L 1977. *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Oehoe in Zuid-Limburg in februari-april 1988 Op 3 februari 1988 ontdekte ik in Zuid-Limburg een Oehoe *Bubo bubo* die daarna tot 14 februari door enkele 10-tallen vogelaars op verschillende avonden werd waargenomen. Vervolgens werd de vogel tot midden april onregelmatig vastgesteld.

De Oehoe kwam op de meeste avonden even voor zonsondergang aanvliegen om op uitstekende punten of paaltjes te gaan zitten. Daarbij vielen de enorme grootte (groter dan Buizerd *Buteo buteo*) en de lange omlaaggebogen oorpluimen op. Ook werden regelmatig de fel-oranje ogen gezien, soms in de schemer oplichtend als brandende kooltjes. Vaak zat de Oehoe te roepen waarbij de witte keel goed zichtbaar was en de staart op en neer werd bewogen. De nogal hoge en hese roep was kenmerkend voor een vrouwtje: een driedelig *oe-ie-oe* waarvan de eerste toon luider, lager en duidelijker was dan de volgende tonen. De tweede toon was onduidelijk, niet altijd hoorbaar en leek op een aanzet voor de derde. De roep droeg nog geen 200 m ver. Bij heldere hemel riep de Oehoe langdurig maar bij regen vloog hij meestal na korte tijd weg. Geluidsoptnames werden gemaakt door Teus Luyendijk, Dirk Moerbeek en Ferry Ossendorp.

Een onvoldoende gedateerde vondst te Nuth L tussen 1882 en 1887 buiten beschouwing latend, was dit het tweede geval van de Oehoe voor Nederland. Het eerste geval betrof een exemplaar dat van oktober 1973 tot februari 1981 bij Den Helder Nh verbleef (van den Berg 1979, van IJzendoorn 1979, Steinhuis 1981, van Velzen 1981). Gedurende 1982-85 was er echter sprake van een geheim gehouden broedgeval in Zuid-Limburg. Ook werden de laatste vijf jaar verscheidene andere ongedocumenteerde waarnemingen bekend.

Het voorkomen van de Oehoe in Zuid-Limburg stemt overeen met de toename in België, Noordoost-Frankrijk en Luxemburg, waar in 1987 ten minste 26 bezette territoria en 16 broedparen werden vastgesteld. De vooruitgang in België, waar de soort sinds 50 jaar niet meer broedde, wordt beschouwd als een gevolg van zowel herintroductieprogramma's die in de afgelopen 20 jaar met succes zijn uitgevoerd in de BRD als van een toename van geschikt broedbiotoop (Gee & Weiss 1987).

136 Oehoe *Bubo bubo*, Zuid-Limburg, Februari 1988 (Jaap van 't Hof)

summary

EAGLE OWL IN ZUID-LIMBURG IN FEBRUARY-APRIL 1988 In February-April 1988, a female Eagle Owl *Bubo bubo* was regularly heard and seen in Zuid-Limburg. This was the second record for the Netherlands. The first concerned a bird that stayed at Den Helder, Noordholland, from October 1973 up to February 1981. Breeding records in Zuid-Limburg in 1982-85 remained undocumented. The species' occurrence in Zuid-Limburg coincided with an increase in Belgium, north-eastern France and Luxembourg, believed to result from successful reintroduction programmes in the FRG and from an increase in suitable habitat.

verwijzingen

- van den Berg, A B 1979. Oehoe *Bubo bubo* bij Den Helder. *Dutch Birding* 1: 16-17.
Gee, L H & Weiss, J 1987. Situation actuelle du Hibou grand-duc (*Bubo bubo*) en Belgique, au Grand-Duché de Luxembourg et dans les régions limitrophes. *Aves* 24: 49-63.
van IJzendoorn, E J 1979. Aanvullende gegevens over de Oehoe *Bubo bubo* bij Den Helder. *Dutch Birding* 1: 61.
Steinhaus, G H 1981. Oehoe van Den Helder geschoten in februari 1981. *Dutch Birding* 3: 58.
van Velzen, J A P 1981. Meer over de Oehoe van Den Helder. *Dutch Birding* 3: 100.

Paul Vossen, Ina Boudier Bakkerlaan 147, 3582 XX Utrecht

Hume's Yellow-browed Warbler at Blankenberge in November 1987 On 11 November 1987, at Blankenberge, Westvlaanderen, Belgium, Peter Boesman, Adrien Holvoet, Dominique Lafontaine and Gunter de Smet discovered a Hume's Yellow-browed Warbler *Phylloscopus humei*. It was present until 14 November when it was photographed by Luc Verroken. The following description is mainly based on notes by Dirk Verroken.

STRUCTURE Tail slightly forked as in Chiffchaff *P collybita*. Bill short and pointed (recalling Goldcrest *Regulus regulus*), often in uptilted position.

HEAD Crown-stripe dull pale. Supercilium, eye-stripe and ear-coverts merging into grey-green nape. Supercilium buff, ill-defined in front and above eye, quite marked, narrowing and whitish at rear, upturned (depending on posture). Eye-stripe in front of eye inconspicuous, behind eye brown and broad. Lore off-white with yellow cast. Ear-coverts greyish and faintly mottled (appearing uniform on photographs). Eye-ring partial and indistinct. Chin and throat off-white with sulphur-yellow suffusion.

BODY Upperparts plain grey-green. Underparts off-white, side of breast and flank with sulphur-yellow suffusion.

WING Fringes to primaries greenish. Fringes to secondaries more whitish, form-

ing pale panel. Tertiaries blackish, narrowly but distinctly edged white. Both greater and median coverts showing pale fringes; two wing-bars white and neat; upper wing-bar reduced, invisible at times; lower wing-bar more obvious, widening inwards. Lesser wing-coverts grey-green.

TAIL Uppertail grey-green, feathers with pale fringes. Undertail dark with pale outermost rectrices.

BARE PARTS Eye blackish. Bill looking dark at distance (despite horn-coloured base of lower mandible). Tarsus and toes dark brown, paler in bright sunlight.

CALL Plaintive descending *tsee-o*, bisyllabic and fluent, not doubled; to some ears monosyllabic (probably due to its liquid quality); different from call of Yellow-browed Warbler *P inornatus* (that invariably reminds of Coal Tit *Parus ater*).

Throughout its stay, the Hume's Yellow-browed Warbler frequented exposed willows in coastal dunes. It was often foraging near the ground but was also seen in canopies of trees. The bird was moving very actively, hovering among leaves and wing-flicking regularly. Its carriage was horizontal.

The combination of descending call note, dark bill and leg, buff supercilium pronounced only behind the eye, and reduced upper wing-bar identified the bird as a Hume's Yellow-browed Warbler (Dean 1985, van der Have 1985). This constituted the first record of Hume's Yellow-browed Warbler for Belgium. We thank Steve Madge for his comments on a description of the bird.

references

- Dean, A R 1985. Review of British status and identification of Greenish Warbler. *Br Birds* 78: 437-451.
- van der Have, T M 1985. Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers in the Netherlands in 1982. *Dutch Birding* 7: 129-133.

Gunter de Smet, E Blockstraat 7, 9219 Gentbrugge, Belgium
Dirk Verroken & Luc Verroken, Aatstraat 238, 9600 Ronse, Belgium

Twee Bruine Boszangers in Nederland in najaar van 1986 Op 5 oktober 1986 werd door K Terpstra in de Kroonspolders op Vlieland Fr een Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus* gevangen. De vogel hing om 16:00 in een van de mistnetten. Hij werd geringd (Arnhem A844760) en om 16:15 overgedragen aan H M van Eck die tot dezelfde determinatie kwam. Hierna werd de vogel losgelaten. Op 7 oktober om 11:00 liet de zanger zich opnieuw vangen maar kreeg terstond weer de vrijheid.

Op 9 november 1986, omstreeks 8:45, werd in een van de mistnetten van het vogelringstation C van Lennep in de Kennemerduinen Nh door Jan van Tussenbroek, Fred Cottaar en Erik Maassen eveneens een Bruine Boszanger aangetroffen. Ook deze vogel werd geringd (Arnhem L72597) en daarna losgelaten. Van beide vogels werden een beschrijving en enige dia's gemaakt.

Vlieland

GROOTTE & BOUW Kleine zanger, formaat als Tijftjaf *P collybita*. Fijne spitse snavel. 12 staartpennen.

VERENKLEED Opvallend bruin, nergens gele of groene tinten. Wenkbrauwstreep licht roestkleurig, markant, tot 10 mm achter oog doorlopend. Bovendelen uitgesproken egaal bruin (herinnerend aan Snor *Locustella luscinioides*). Onderdelen lichter (beige), onderstaartdekveren vrij opvallend en licht bruinachtig. Geen vleugelstrepen.

NAAKTE DELEN Poot bruin, niet zeer donker.

BIOMETRIE Totale lengte c 11 cm. Vleugel 57-58 mm. Vleugelformule (handpennen van buiten naar binnen genummerd): p5 top; p4 -0.5 mm (korter dan p5), p3 -1.5 mm; p2 = p9. P1 11 mm langer dan langste handdekveer. P3-6 met versmalde buitenvlag. Maten bepaald volgens Svensson (1984). Gewicht 9.0 g (16:15). Vetgraad 4 (cf Busse 1974).

mededelingen

Kennemerduinen

GROOTTE & BOUW Formaat als Tjiftjaf. Poten en tenen fijn gebouwd. Bij wegvliegen viel afgeronde staart op.

KOP & HALS Kruin en achterhoofd bruingrijs; geen kruinstreep. Wenkbrauwstreep zeer opvallend, ver voorbij oog doorlopend, bruinwit, roestkleurig aan einde. Oogstreep als kruin, duidelijk contrasterend met wenkbrauwstreep en oorstreek. Oogring onder oog vuilwit, erboven ook maar wegvallend tegen wenkbrauwstreep. Oorstreek roestkleurig met zwarte vlekken. Kin en keel vuilwit; geen snor-, mond- of baardstreep. Achterhals als kruin, voorhals bruinachtiger dan keel en kin.

BOVENDELEN Als kruin, stuit iets bruiner.

ONDERDELEN Borst vuilwit met vage gele streepjes. Flank bruingeel, achterflank lichtbruin. Buik wit. Anaalstreek en onderstaartdekveren lichtbruin.

VLEUGEL Als bovendelen, zonder vleugelstrepen.

STAART Veerranden bruingrijs, veercentra donkerder bruin.

NAAKTE DELEN Iris donkerbruin. Bovensnavel donkerbruin met lichte snijrand; ondersnavel met lichte basis en donkere punt, iets lichter dan bovensnavel. Poot vleeskleurig tot lichtbruin, achterzijde tarsus lichter; zolen geel. Nagels bruin.

BIOMETRIE Vleugel 58 mm. Vleugelformule: p4 top, p3-1 mm (korter dan p4), p2-7.5 mm,

137 Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus*, Kennemerduinen, Noordholland, November 1986 (Fred Cottaar)

p5 -0.5 mm, p6 -2.0 mm. P1 11 mm langer dan langste handdekveer. Buitenvlag p3-6 versmald, p6 minder dan rest. Snavellengte (tot veren) 8 mm; snavelhoogte 2.5 mm. Tarsus 21 mm. Binnenteen 18 mm. Achternagel 6.5 mm. Gewicht 8.5 g.

SLEET P8-10 en armpennen met ongesleten schachtpuntjes aan top, bij p4-7 gesleten.

GELUID Kort *tjek* of *tjer* in mistnet.

In beide gevallen determineerde men de Bruine Boszanger aan de hand van Svensson (1984) op grond van het aantal versmallingen aan de handpennen, de vleugelformule, de vleugellengte, het ontbreken van vleugelstrepen, de bruine poten, de slanke snavel, de duidelijke lichtbruine wenkbrauwstreep en het ontbreken van groene tinten in de grijsbruine bovendelen. Het geluid dat de vogel van de Kennemerduinen maakte, kwam eveneens overeen met dat van een Bruine Boszanger.

De leeftijd is bij deze soort nauwelijks te bepalen maar de sterk gesleten staart en de fijne gele streepjes op de borst van de vogel uit de Kennemerduinen duiden vermoedelijk op een eerstejaars. De vleugellengte gaf geen uitsluitel omtrent het geslacht.

De Bruine Boszangers van Vlieland en de Kennemerduinen betekenden het tweede en derde geval van deze soort voor Nederland. Het eerste geval betrof een exemplaar op Terschelling Fr van 19 tot en met 22 oktober 1978 (Scharringa 1979).

summary

TWO DUSKY WARBLERS IN THE NETHERLANDS IN AUTUMN OF 1986 On 5 October 1986 a Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* was ringed on Vlieland, Friesland. It was retrapped on 7 October. A second Dusky Warbler was ringed in the Kennemerduinen, Noordholland, on 9 November 1986. These were the second and third records of Dusky Warbler for the Netherlands. The first record was on Terschelling, Friesland, from 19 to 22 October 1978.

verwijzingen

Busse, P 1974. [Biometrische methoden.] *Notatki Ornitol* 15: 114-126.

Scharringa, C J G 1979. Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus* op Terschelling. *Dutch Birding* 1: 75-76.

Svensson, L 1984. *Identification guide to European passerines*. Derde druk. Stockholm.

Fred Cottaar, Iepenstraat 10, 2023 SV Haarlem
K Terpstra, Stenenkomweg 7, 8162 NT Epe

dba-nieuws

Notice of price increase Because of rising production costs and higher postal charges from January 1989, the Dutch Birding Association regretfully must raise the price to all subscribers of *Dutch Birding*. The new rates are: Netherlands DFL 35, Belgium and Luxembourg BFR 650, Europe DFL 45 and other countries DFL 50.

Betaling abonnement 1989 Bij dit nummer van *Dutch Birding* treft U een acceptgirokaart aan waarmee U het abonnementsgeld voor 1989 kunt voldoen (voor de nieuwe abonnementsprijzen zie hierboven). Namens de penningmeester verzoeken wij U dit zo spoedig mogelijk te doen. Jaarlijks kost het versturen van herinneringen veel tijd en moeite die wij liever zouden besteden aan het verfraaien van het tijdschrift. Als U nu meteen even de acceptgiro invult en hem vanavond nog verstuurt kunt U het niet meer vergeten. Zo'n snelle actie komt *Dutch Birding* en uzelf ten goede!

DB Nieuwsbrief Met ingang van januari 1989 verschijnt aanvullend op *Dutch Birding* de *DB Nieuwsbrief*, een maandelijks uitgave van de Dutch Birding Association *DBA*. Het 16 pagina's tellende bulletin bevat een chronologisch overzicht van zeldzame en interessante waarnemingen van de afgelopen maand in Nederland en België. De actualiteit behelst eveneens korte reportages over de ornithologische hoogtepunten van die maand. Het geheel wordt geïllustreerd met beschikbare foto's en tekeningen. De nieuwsbrief kan dan ook worden opgevat als een hors-d'oeuvre van *Dutch Birding*, bedoeld om de eerste (waarnemings)honger te stillen in afwachting van de hoofdmoot aan publikaties, foto's en recente meldingen in *Dutch Birding*. Abonnees op de *DB Nieuwsbrief* ontvangen 12 nummers per jaar. De abonnementsprijs voor *DBA*-donateurs bedraagt f 24,50 (f 2,04 per nummer), voor niet-donateurs f 34,50 (f 2,75 per nummer). Ter kennismaking is aan alle *Dutch Birding*-lezers in Nederland en België kosteloos een proefnummer toegestuurd. Voor opgave kunt u gebruik maken van de bon in het proefnummer of in deze *Dutch Birding* (zie advertentiepagina). Ook een briefkaart naar *DB Nieuwsbrief* (Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam) voldoet.

DBA-vogeldag op 4 maart 1989 te Utrecht Op zaterdag 4 maart 1989 organiseert de Dutch Birding Association een vogeldag in het Botanisch Laboratorium, Lange Nieuwstraat 106, 3512 PN te Utrecht. De bijeenkomst begint om 13:00 en eindigt om 17:00. De toegangsprijs bedraagt f 7,50. Alle vogelaars zijn van harte welkom. Op het programma staan lezingen met dia's over vogels in China en Mongolië door Urban Olsson, over de herkenning van enkele Oostpalearticische vogelsoorten door Per Alström, over zeldzame vogels in de BRD, vooral op Helgoland, door Peter Barthel en een jaaroverzicht van zeldzame soorten in Nederland door Edward van IJendoorn. Een ieder die dia's voor het jaaroverzicht ter beschikking wil stellen wordt uitgenodigd contact op te nemen met Edward van IJendoorn (020-6627239) en ze op 4 maart mee te nemen.

verzoeken

Kleinste Jagers in najaar van 1988 In verband met een artikel voor *Dutch Birding* dat een overzicht zal geven van een influx van Kleinste Jagers *Stercorarius longicaudus* in Nederland in het najaar van 1988 verzoeken Rob ter Ellen, Nick van der Ham, Guido Keyl en Leo Stegeman om toezending van waarnemingen van Kleinste Jagers uit deze periode. Waarnemingen, liefst vergezeld van zo veel mogelijk details en een volledige beschrijving, kunnen worden toegezonden aan Nick van der Ham, Luttki Oudorp 46, 1811 MX Alkmaar. Alle inzenders zullen in het artikel worden bedankt.

Voorkomen van pelikanen in West-Europa Eind 1987 en begin 1988 werden in Nederland minstens twee Roze Pelikanen *Pelecanus onocrotalus* en mogelijk een Kroeskoppelikaan *P. crispus* gezien. Naar aanleiding hiervan bereiden Enno Ebels en Paul Knolle een artikel voor over het voorkomen van pelikanen buiten gevangenschap in West-Europa. Ieder die nadere inlichtingen kan verstrekken over de aanwezigheid van pelikanen in Westeuropese landen in of voor 1987-88 wordt verzocht deze - indien mogelijk voorzien van beschrijving, datum(s) en plaats van waarneming - te sturen naar Paul Knolle, Venderinkland 13, 7542 MK Enschede, 053-771162. Alle toezenders zullen in het artikel worden vermeld.

recent WP reports

This review of recent reports of rare and interesting birds in the western Palearctic WP refers mainly to **July**, **August** and **September** 1988. The records are largely unchecked, not authenticated.

On 25 September, an **albatross** *Diomedea* was seen from a ferry in the Kattegat, between Denmark and Sweden. After the record of an unidentified *Pterodroma* petrel

off Strumble Head, Dyfed, Great Britain, on 2 September, a **Herald Petrel** *P. arminjoniana* was observed at Pendeen, Cornwall, Great Britain, on 28 September,

138 Snowy Egret *Egretta thula*, Flores, Azores, October 1988 (Paul de Heer)

constituting the first WP record if accepted. The first **Wilson's Petrel** *Oceanites oceanicus* for Iceland was mist-netted in a colony of Storm Petrels *Hydrobates pelagicus* and Leach's Petrels *Oceanodroma leucorhoa* on 31 July. Off Corsewall point, Dumfries and Galloway, two **White-faced Petrels** *Pelagodroma marina* were seen on 4 September, providing only the second British record. Astonishingly, a **Matsudaira's Petrel** *O matsudairae* was recorded in the Western Approaches, beyond Cornwall, on 3 August on this year's third *MV Chalice* pelagic trip (*Birding World* 1: 285, 1988). Most interestingly, a similar bird was trapped on the Ilhas Selvagens, between the Canary and Madeiran Islands, earlier this year. So far, there were no WP records for this petrel which is known to breed on volcanic islands south of Japan and to migrate to the Indian Ocean. On 27 August, the 13th *MV Chalice* trip scored heavily again with a fully adult **Cape Gannet** *Sula capensis*, the first British record if accepted. The first two **Snowy Egrets** *Egretta thula* for the WP were recorded at Santa Cruz, Flores, Azores, on 11 October. An adult **Western Reef Heron** *E gularis* was present

on 9 September at the Camargue, Bouches-du-Rhône, France. The **African Spoonbill** *Platalea alba* on Mallorca, Balears, Spain, was still there in September (*Birding World* 1: 318, 1988). On 1 October, two **American Black Ducks** *Anas rubripes* were found on Corvo, Azores. The interesting sighting of a **Tawny Eagle** *Aquila rapax* of the North African subspecies *A r belisarius* near Nazareth on 20 September was the second record for Israel if accepted. On 2 September, there was a pale morph **Eleonora's Falcon** *Falco eleonora* on Öland; surprisingly, two days later it turned up at Falsterbo, Skane, constituting the third Swedish record. Intriguing was the record of a migrating juvenile **Saker** *F cherrug* at Zeebrugge, Westvlaanderen, Belgium, on 12 September. On 14 October, at Terceira, an **American Coot** *Fulica americana* was studied, being the second record for the Azores (after the encounter of a Canadian bird in October 1971). Other WP records were in Iceland (November 1969 and March 1971) and Ireland (February-April 1981). A **Cream-coloured Courser** *Cursorius cursor* in Hälsingland in the beginning of September was the first

139 Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla*, Flores, Azores, October 1988 (Paul de Heer)

Swedish record since 1942. The observation of a **Semipalmated Plover** *Charadrius semipalmatus* at Flores, Azores, on 8 October concerned only the third WP record. The first two were in September 1972 (Azores) and October–November 1978 (Great Britain). A summer-plumaged **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* stayed near Kiel, Schleswig-Holstein, FRG, from 30 July to 6 August. Finland had its second **Sociable Plover** *Chettusia gregaria* on 4 August. With a **Western Sandpiper** *Calidris mauri* (still in summer plumage) at Rönnen, Skåne, from 20 to 22 August, Sweden did very well. After records in Denmark (May 1976) and France (August 1973), it was only the third record for the continent. A **Semipalmated Sandpiper** *C. pusilla* was present on Flores, Azores, on 8 and 9 October. The first Belgian **Red-necked Stint** *C. ruficollis*, also an adult in summer plumage, was seen on 17 August at Zelzate, Oostvlaanderen. On 2 October, on Corvo, Azores, among Snipes *Gallinago gallinago*, a **Snipe** with the characters of the Nearctic subspecies *G. g. delicata* was noted. (Wilson's Snipe has twice straggled to Great Britain (October 1920 and September 1957). Unexpected was the find of a summer-plumaged **Spotted Sandpiper** *Actitis macularia* at the Gök-su delta, Mersin, Turkey, on 2 August. One

of this report's most puzzling records was the juvenile **Laughing Gull** *Larus atricilla* at Skagen, Nordjylland, Denmark, on 20 and 24 July. Belgium had its first well-documented **Bonaparte's Gull** *L. philadelphia* with a summer-plumaged bird at Blokkesdijk, Antwerpen, on 2 and 3 August. From 2 to 23 July, a **Bridled Tern** *Sanaethetus* resided at Cemlyn Bay, Anglesey, to the delight of many 100s of British birders (*Birding World* 1: 230–231, 1988). The territorial male **Black-headed Wagtail** *Motacilla flava feldegg* of Brightwell-cum-Sotwell, Oxfordshire, Great Britain, stayed until 10 July. A juvenile **Citrine Wagtail** *M. citreola* on Öland on 26 July might indicate breeding nearby (cf the female Citrine paired with a male Yellow Wagtail *M. flava* at Ottenby, Öland, earlier this year. Noteworthy was the record of a **Redstart** *Poenicurus phoenicurus* with characters of the subspecies *P. p. samamiscus* on Öland from 25 to 27 September. At Kenfig, Mid Glamorgan, an **Isabelline Wheatear** *Oenanthe isabellina* was found on 8 September (only the third British record). A **Lanceolated Warbler** *Locustella lanceolata* trapped at Esen, Westvlaanderen, on 10 September and a **Blyth's Reed Warbler** *Acrocephalus dumetorum* trapped at Aalst, Oostvlaanderen, on 19 September could be firsts for Belgium. On 20 August, a **Booted Warbler** *Hippolais caligata* was recorded at Rize, Turkey. Despite the proximity of the species' breeding range, there are only very few reports from Turkey. After records in May 1986 and 1987, the observation of a singing **Paddyfield Warbler** *A. agricola* in the Van Gölü area in July was of great interest. So far, breeding has never been established in Turkey. A **Hume's Yellow-browed Warbler** *Phylloscopus humei* was reported from Öland on 22 September. The **Pallas's Rosefinch** *Carpodacus roseus* of North Ronaldsay, Orkney, Great Britain, was present until 14 July. A **Black-throated Blue Warbler** *Dendroica caerulescens* trapped in Iceland in early September was a first for the WP.

Erik Hirschfeld, Södra Förstadsgatan 62, 211 43 Malmö, Sweden
Gerald J Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels beslaat voornamelijk de maanden **juli**, **augustus** en **september** 1988. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen hun waarnemingen aan ons door te geven worden hierbij hartelijk bedankt.

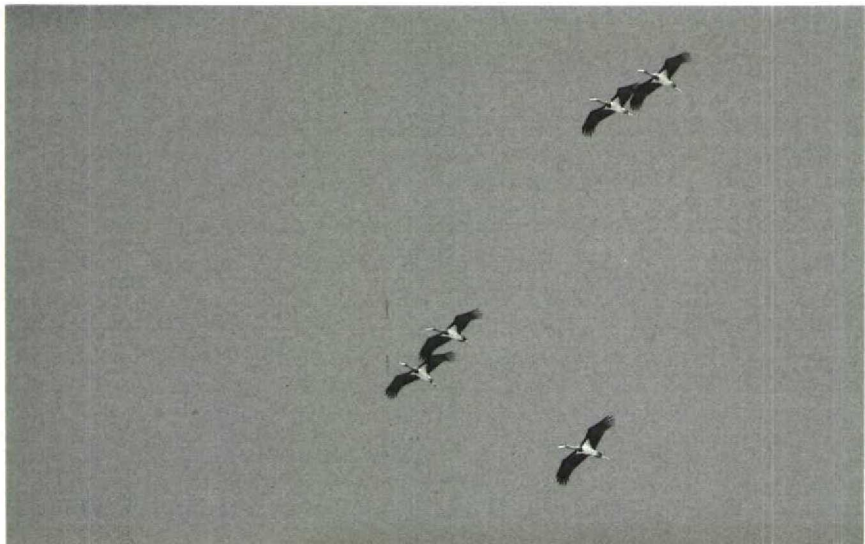
Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan de archivaris, Rolf de By, Molenstraat 96, 7514 DL Enschede. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn verkrijgbaar bij Han Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden.

STORMVOGELS TOT VALKEN Een aanzienlijk aantal **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* werd op 18 september gezien bij Camperduin Nh (c 1100) en op zee ten noorden van Schiermonnikoog Fr. Op 10 september vloog bij Oostende Wvl een **Kuhls Pijlstormvogel** *Calonectris diomedea* voorbij. In tegenstelling tot andere jaren werden dit najaar minder **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* dan **Noordse Pijlstormvogels** *P puffinus* gemeld; Grauwe Pijlen vanaf 15 augustus maar voornamelijk in de tweede decade van september en Noordse vanaf 16 juli (c 20 bij Camperduin), vooral in weekeinden met veel wind. De beste dag was 3 september met zeven bij Camperduin, 33 bij Westkapelle Z en 118 bij Oostende waar op 7 (twee) en 25 september ook **Vale Pijlstormvogels** *P yelkouan mauretanicus* werden gemeld. Vanaf 11 september werden weer **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* gezien. Ongeveer 200 exemplaren werden gemeld met als beste dagen 12 tot 14 september (c 100) in de zuidelijke provincies en 24 en 29 september in het noorden, vooral bij Camperduin waar 65 exemplaren werden geteld op 24 september. Ook werden enkele Vale Stormvogeltjes op het IJsselmeer gezien. **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* waren aanwezig tot 11 september bij Oostende (1 à 2), van 6 tot 11 juli bij Zeebrugge Wvl, op 12 juli en 19 september bij IJmuiden Nh, op 28 juli en 11 september bij Westkapelle, van 8 tot 13 augustus en op 17 en 18 september bij Lauwersoog Gr, op 14

augustus bij Camperduin, op 2 september bij Koksijde Wvl, op 10 september op het werkeiland Neeltje Jans Z en op 18 september bij Den Oever Nh. **Woudaapjes** *Ixobrychus minutus* verbleven tot begin juli bij Alphen aan den Rijn Zh en bij Koedijk Nh. Op 10 juli werd er één gezien bij Harchies Hg en op 28 juli één bij de Lepelaarsplassen Fl. **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* waren er tot 6 juli bij Beuningen Gld (twee), op 3 juli bij Bemmel Gld, op 19 juli te Kalmthout A, vanaf 8 augustus maximaal vier bij Zeebrugge, op 26 augustus bij Deventer O, op 3 september bij Rotterdam Zh, op 8 sep-

140 Kwak *Nycticorax nycticorax*, Alkmaar, Noordholland, september 1988 (Johan Apperloo)

141 Zwarte Ooievaars *Ciconia nigra*, Zuidelijk Flevoland, augustus 1988 (Karel Mauer)

tember bij Katwijk Zh, op 10 september bij Alkmaar Nh en van 15 tot 25 september in het Zwanenwater Nh. Op 26 juli vloog een **Koereiger** *Bubulcus ibis* langs Diemen Nh, op 30 juli zat er één bij Emmen D en op 23 augustus één op de Steilen Bank Fr. Tot 15 augustus werd een **Kleine Zilverreiger** *Egretta garzetta* waargenomen bij Doel Ovl, vanaf 2 augustus vergezeld door een tweede. Verder waren er exemplaren op 2 juli in de Oostvaardersplassen Fl, op 3 juli in het Naardermeer Nh, op 12 juli bij Neerpelt BL, van 25 juli tot 13 augustus en op 8 september in het Markiezaatsmeer Nb, op 27 en 28 juli en van 28 augustus tot 11 september bij Zeebrugge, van 9 augustus tot 3 september op Schiermonnikoog, op 9 augustus in de Kennemerduinen Nh, van 18 tot 21 augustus in de Lepelaarsplassen en van 27 augustus tot 10 september in het Dijkwater bij Sirjansland Z. De gehele periode werden verspreid over het westen van Flevoland **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* gemeld. Enkele waarnemers meenden zelfs een onvolwassen vogel te herkennen. Op 5 september werd er één gezien op het Hellegatsplein Nb, op 17 september één bij

Langerak Zh en vanaf 24 september één bij het Robbenoordbos Nh. Al in de eerste week van juli werden er **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* waargenomen. Een ongekend totaal van c 85 exemplaren werd gemeld, vooral in augustus. Diverse malen werden overnachtingen vastgesteld, bijvoorbeeld van een groep van zeven juvenielen van 13 op 14 augustus langs de Oostvaardersdijk Fl. Pleisterende vogels waren er in Gaasterland Fr, in de Wieringermeer Nh en bij Dinteloord Nb (vier). Op 14 september werd er nog één gezien bij Ankeveen Nh. Ongeveer 90 **Ooievaars** *Ciconia* werden gemeld tussen 5 juli en 10 september. Opvallend was het verschijnen van grote groepen: op 6 augustus negen bij Bergum Fr, op 23 augustus 19 bij Herentals A en Ekeren A, van 26 tot 28 augustus 16, waarvan 11 geringd, in de omgeving van Krommenie Nh (op 28 augustus werd vermoedelijk deze groep op enkele plaatsen langs de kust vliegend waargenomen) en op 4 september 35 over Boxmeer Nb. In tegenstelling tot eerdere berichten is het vrijwel zeker dat er in zuidoostelijk Noordbrabant en noordelijk Limburg géén

142 Dvergarend *Hieraaetus pennatus*, Hensies, Henegouwen, juli 1988 (Luc Verroken)

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* gezeten heeft. Het lijkt erop dat in deze streek zowel een **Hadada Ibis** *Bostrychia hagedash* als een **Puna Ibis** *P ridgwayi* rondhangt. In deze periode werden niet minder dan drie soorten flamingo's gezien. In augustus verbleven bijvoorbeeld 20 **Chilense** *Phoenicopterus chilensis*, twee **Euraziatische** *P ruber roseus* en één **Kleine Flamingo** *Phoeniconaias minor* op de Steile Bank. Een kiene vogelaar ontdekte op 31 augustus langs de Oostvaardersdijk tussen een groot aantal Wintertalingen *Anas crecca* een mannetje **Blauwvleugeltaling** *A discors*. In de eerste week van september werd bij Monnikendam Nh een groep van 30 **Krooneenden** *Netta rufina* gemeld. **Wittoegeenden** *Aythya nyroca* verbleven van 2 tot 4 juli bij Aduard Gr, op 23 juli bij Lauwer-soog, op 31 augustus langs de Oostvaardersdijk, op 17 en 18 september op de Zevenhuizerplas Zh en op 20 september op de Kampina Nb. Een **Buffelkopeend** *Bucephala albeola*, ditmaal een vrouwtje, verbleef (alweer) in de omgeving van Moll A van 4 tot 28 augustus. Na een **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* op 9 juli in de Weerribben O, werden tussen 3 augustus en 20 september nog slechts acht doortrekkers gemeld. Van 21 juli tot 3 augustus verbleef er één bij Castricum Nh. Mogelijk dezelfde vogel werd hier ook op 17 en 23 augustus gemeld. Ook de **Rode Wouw** *M milvus* was, met slechts zeven meldingen, schaars. Op 23 juli werd bij Hensies Hg een arend gezien die aan de hand van foto's als **Slangarend** *Circaetus gallicus* werd gedetermineerd. Een **Steppekieken-**

dief *Circus macrourus* werd op 11 september gemeld bij Zeebrugge. Behalve waarnemingen in de Lauwersmeer Gr en de Flevopolders, waar de soort succesvol broedde, werd een zevental doortrekkende **Grauwe Kiekendieven** *C pygargus* opgemerkt. Een **Dwergarend** *Hieraaetus pennatus* kreeg veel belangstelling van 7 juli tot 7 augustus bij Hensies. Vanaf begin augustus werden c 50 **Visarenden** *Pandion haliaetus* gezien. Pleisteraars werden gemeld van een vijftal plaatsen. **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* werden waargenomen op 2 augustus bij Lier A, op 10 augustus bij Harderwijk Gld, op 3 september bij de Afsluitdijk Fr, op 7 september bij Kallo-Doel Ovl, op 7 september twee, 8 september één en 21 september één over het Westduinpark bij Kijkduin Zh, op 8 september twee bij Castricum, op 18 en 19 september op de Loozerheide Nb en op 25 september op Texel Nh. Op 12 juli werd een **Smelleken** *F columbarius* gezien bij het Robbenoordbos. In september liet een exemplaar zich uitgebreid fotograferen op de Maasvlakte. Op 7 september werden maar liefst 67 langsvliegende **Boomvalken** *F subbuteo* genoteerd bij het Westduinpark. Interessant was de waarneming van een in zuidwestelijke richting voorbijtrekkende juveniele **Sakervalk** *F cherrug* op 12 september bij Zeebrugge. Voor het eerst sinds lange tijd broedde in 1987 en 1988 een paartje **Slechtvalken** *F peregrinus* in België. Al vanaf 28 augustus zette de doortrek van Slechtvalken in. Een 20-tal waarnemingen bereikte ons.

KWARTELS TOT ALKEN Tussen 54 roepende **Kwartels** *Coturnix coturnix* in de Wieringermeer werd in juli een **Japanse Kwartel** *C c japonica* opgemerkt. Reeds op 2 augustus werd een **Kraanvogel** *Grus grus* waargenomen te Lommel BL. Op 23 augustus was een adult exemplaar aanwezig bij de Putten van Camperduin en op 6 september vlogen er 17 over Messelbroek BL. Van 31 juli tot 2 augustus verbleef een **Steltkluit** *Himantopus himantopus* bij Beerta Gr en van 5 tot 15 augustus maximaal vier bij Zeebrugge. De eerste levende **Steppe-vorkstaartplevier** *Glareola nordmanni* voor België zat op 2 juli bij Merkem Wvl en op 3

recente meldingen

augustus kon er één bij Ritthem Z worden gedetermineerd. Een ongedetermineerde vorkstaartplevier vloog op 5 juli over Groningen Gr. Op 24 juli verbleef een adulte **Woestijplevier** *Charadrius leschenaultii* op Texel. Slechts zes **Morinelplevieren** *C morinellus* werden tussen 20 en 23 augustus gezien op de Maasvlakte Zh en van 10 tot 15 september waren er vier tot vijf in de achterhaven van Zeebrugge. Verder werden c 15 doortrekkers gemeld. De eerste Belgische **Roodkeelstrandloper** *Calidris ruficollis*, een adulte vogel in zomerkleed, verbleef korte tijd bij Zelzate Ovl op 17 augustus. Noemenswaard is het aantal van tenminste 500 **Kleine Strandlopers** *C minuta* in het gebied Achter de Zwarten in de Lauwersmeer op 10 september. Op 13, 14, 24 en 25 juli verbleef een **Gestreepte Strandloper** *C melanotos* bij het Jaap Deensgat in de Lauwersmeer. Deze soort was relatief talrijk met waarnemingen langs de Oostvaardersdijk van 27 tot 29 juli, in de Eemshaven Gr van 12 tot 16 augustus, bij Oudenaarde Ovl op 1 en 2 september, wederom in het Lauwersmeer van 5 tot 10 september, bij Valkenburg Zh van 5 tot 7 september, bij Moerbeke-Waas Ovl van 14 tot 20 september en in de Oostvaardersplassen Fl op 18 september. Bij Zeebrugge werd op 10 september de derde

144 Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, Den Oever, Noordholland, September 1988 (Karel Hoogteyling)

143 Kleine Jager *Stercorarius parasiticus*, Goedereede, Zuidholland, september 1988 (Arie de Knijff)

Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis* voor dit gebied gemeld. Een adulte **Poelsnip** *Gallinago media* werd op 25 september ontdekt bij Dudzele Wvl en nog tot 28 september gezien. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* waren er op 13 juli op de Vlinderbalg Gr, op 19 juli en 10 september bij Doel, van 16 tot 20 augustus langs de Oostvaardersdijk, op 17 augustus op Schiermonnikoog, op 29 augustus bij Zeebrugge en op 31 augustus bij Sint-Kruis-Winkel Ovl. Op 18 september werd een **Grote Franjepoot** *Phalaropus tricolor* gezien in de Oostvaardersplassen. Van midden juli tot midden september werden c 30 **Grauwe Franjepoten** *P lobatus* gezien. Pleisterplaatsen waren de Lauwersmeer (maximaal vijf) en de Oostvaardersplassen (maximaal vier). Op 5 juli werd al een **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* gezien op het Marsdiep Nh en op 20 juli één bij Camperduin. Pas vanaf 11 september werden er meer gemeld, met tot eind september c 50 exemplaren. De eerste **Kleinste Jagers** *S longicaudus* werden waargenomen op 22 augustus bij Zeebrugge, op 26 augustus op het Leersumse Veld U en bij Katwijk, op 31 augustus twee bij De Meern U, op 2 september bij Ham BL en op 6 september bij Oostende. Vanaf 10 september begon zich een influx af te tekenen. Op 10 en 11 september zat er

145 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia* en Kokmeeuw *L. ridibundus*, IJmuiden, Noordholland, juli 1988 (Karel Mauer)

één bij Den Oever, op 13 september vlogen er vijf langs Oostende en één langs Westkapelle, op 14 september was er één bij Zeebrugge, op 18 september één bij Schiermonnikoog, op 19 september werd er één gevonden langs de Houtribdijk Fl, op 20 september was er weer één bij Schiermonnikoog, één bij de Oostvaardersplassen en één bij Lokeren Ovl. Op 24 september werden er acht gezien bij Camperduin en één bij Noordwijk Zh, op 25 september één bij Oostende en op 26 september werden er weer twee waargenomen bij Camperduin en belandde er één in een vogelasiel te Noordwijk. Opvallend was dat er veel adulte exemplaren werden gezien. Tussen 7 augustus en eind september werden zeker 45 **Grote Jagers** *S skua* gemeld. Van eind augustus tot begin september werden c 40 langsvliegende **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* gezien aan de kust, waaronder vrij veel juvenielen. Op 3 september vloog een adulte **Vorkstaartmeeuw** *L sabini* langs Westkapelle en op 4 september één langs Oostende. Verder waren er Vorkstaartmeeuwen op 13 september langs de Knardijk en bij Katwijk, op 14 september bij Schiermonnikoog (twee) en Zeebrugge, op 18 september bij Knokke Wvl, op 16, 24 en 25 september bij Oostende, op 20 september weer bij Schiermonnikoog, op 23, 24 en 25 september bij Westkapelle, en op 24 september bij

Katwijk en Scheveningen Zh. De **Kleine Kokmeeuw** *L philadelphia* van IJmuiden verbleef daar de gehele periode en maakte zijn rui naar tweede winterkleed door. Een adulte Kleine Kokmeeuw zat op 2 en 3 augustus bij Blokkesdijk A. Een **Kleine Burgemeester** *L glaucoides* in eerste zomerkleed zat op 11 augustus op de Oosterkwelder van Schiermonnikoog. **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* waren er nog op 13 juli bij Zeebrugge en van juli tot begin augustus bij Harlingen Fr. Op 18 juli werd een **Ross' Meeuw** *Rhodostethia rosea* geclaimd bij Camperduin. De eerste **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* dit seizoen werd gezien op 2 juli bij Oostende. Op het Balgzand Nh waren van 19 juli tot 15 augustus maximaal 11 exemplaren aanwezig. Tussen 11 en 23 augustus waren er maximaal drie in de polder achter de Putten van Camperduin. Verder werd tussen 18 juli en 18 augustus nog een 15-tal exemplaren gemeld. Tot 12 juli zat er nog een **Reuzenster** *Sterna caspia* langs de Oostvaardersdijk. Op 27 juli vloog er één boven de Vlinderbalg in het Lauwersmeer. Van 7 tot 27 augustus zaten er maximaal vier langs de Oostvaardersdijk, tussen 6 augustus en 3 september zaten er langs de Friese IJsselmeerkust, met een maximum van 20 op 3 september, en van 14 augustus tot 11 september maximaal zes in het Lauwersmeer. Daarnaast werden her en der

recente meldingen

146 Lachstern *Gelocheledon nilotica*, adult, Petten, Noordholland, augustus 1988 (René Pop)

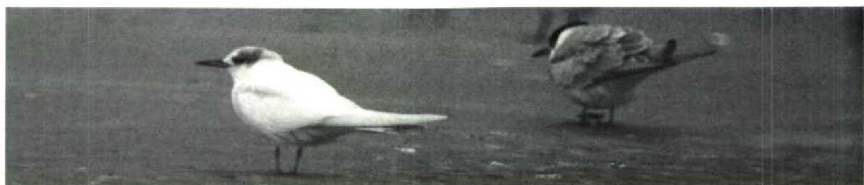
147 Lachstern *Gelocheledon nilotica*, juveniel, Schagen, Noordholland, augustus 1988 (Do van Dijk)

nog c 10 Reuzensterns gezien. Tot ieders verbazing dook op 12 en 15 juli de **Koningsstern** *S maxima* weer op bij Zeebrugge, maar achteraf rees enige twijfel over de determinatie van deze vogel. Op 23 juli was er een mogelijke **Bonte Stern** *S fuscata* bij Oostende. Langs de Oostvaardersdijk werden tot 7 september nog maximaal zeven **Witvleugelsterns** *Chlidonias leucopterus* gezien. Een late vogel was op 30 september aanwezig bij Almere-haven Fl. De voor dit seizoen gebruikelijke **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* werd op 29 september op Texel waargenomen. Op 23 juli werd een **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* gemeld bij Bakkum Nh.

PARKIETEN TOT GORZEN Op 22 september vloog een trekkende **Halsbandparkiet** *Psittacula krameri* zuidwaarts te Katwijk. Een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* vloog op 28 augustus bij Westkapelle. Op 5 juli werd een **Bijeneter** *Merops apiaster* gezien op Schiermonnikoog. Dezelfde dag werd bij Driebergen U een **Scharrelaar** *Coracias garrulus* waargenomen. **Hoppen** *Upupa*

epops bevonden zich op 7 augustus langs de Knardijk en op 9 augustus bij Amsterdam-Zuid Nh. Tussen 17 augustus en 21 september werden **Draaihalzen** *Jynx torquilla* opgemerkt. Bij Hoorn Nh werd op 28 augustus een **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* waargenomen. Op 29 augustus kwam de eerste melding van een **Grote Pieper** *Anthus richardi* op Schiermonnikoog. In september werden in Nederland tenminste 45 Grote Piepers waargenomen, hetgeen nog maar het begin was van wat in oktober zou komen. De doortrek van **Duinpiepers** *A campestris* (ruim 100 exemplaren gemeld) speelde zich af van eind augustus tot eind september. Een **Siberische Boompieper** *A hodgsoni* werd gemeld op 30 september in de Dintelhaven Zh. Al op 21 en 22 augustus werd een **Roodkeelpieper** *A cervinus* waargenomen te Lier. Verder waren er acht trekwaarnemingen tussen 5 en 25 september. Noemenswaard was een **Beflijster** *Turdus torquatus* op 2 juli op Texel. De absolute klapper voor tikkend Nederland was de **Vale Lijster** *T obscurus* die zich bij tijd en wijle

148 Leucistische Visdief *Sterna hirundo*, Maasvlakte, Zuidholland, 11 september 1988 (Martin Budding)

149 Duinpieper *Anthus campestris*, Maasvlakte, Zuidholland, september 1988 (Hans Gebuis)

liet observeren in 'de tuintjes' op Texel van 30 september tot 4 oktober. Op 6 september zat een **Cetti's Zanger** *Cettia cetti* te Lier en op 20 (gevangen) en 21 september één te Zeebrugge. **Graszangers** *Cisticola juncidis* werden weer waargenomen op 2 en 3 augustus te Blokkesdijk, op 1 september te Lier en op 3 september bij Zeebrugge. Alweer nieuw voor België was de **Kleine Sprinkhaanzanger** *Locustella lanceolata*, die op 10 september te Esen bij Diksmuide Wvl werd gevangen in de tuin van een ringer. Op 2 augustus werd een **Waterrietzanger** *Acrocephalus paludicola* gevangen bij Bloemendaal Nh. Bij Zeebrugge werden er in augustus c 20 gevangen. Na een zevental andere meldingen eindigde het optreden van deze soort met een vangst op 20 september bij Zeebrugge. De vangst van een **Struikrietzanger** *A. dumetorum* op 19 september in de omgeving van Aalst Ovl zou het eerste geval voor België zijn. Op 10 en 11 september werd een **Kleine Spotvogel** *Hippolais caligata* waargenomen bij Zeebrugge en op 21 septem-

ber werd er één gevangen bij Bloemendaal. Behalve waarnemingen van zingende exemplaren op een drietal locaties in Henegouwen, benoorden het normale verspreidingsgebied van de soort, was er een broedgeval van de **Orpheusspotvogel** *H. polyglotta* in de provincie Westvlaanderen. Op 1 juli was er één bij Destelbergen Ovl, op 6 augustus bij Oostende, op 10 augustus bij Lier en Grembergen Ovl en op 1 september op Schiermonnikoog. **Sperwergrasmussen** *Sylvia nisoria* waren er op 17 augustus te Lier, op 18 augustus op Schiermonnikoog, op 27 en 28 augustus en 6 september te Bredene Wvl, van 9 tot 12 september te Blankenberge Wvl, op 11 september bij Spijkenisse Zh (vangst), op 12 september te Heist Wvl, op 18 september te Wetteren Ovl en op 20 september bij Lebbecke Ovl en IJmuiden. Er werd melding gemaakt van **Grauwe Fitissen** *Phylloscopus trochiloides* te Lier op 10 september en te Raversijde Wvl op 18 september. Op 18 augustus werd een **Noordse Boszanger** *P. borealis* geclaimd op Schiermonnikoog.

150 Smelleken *Falco columbarius*, Maasvlakte, Zuidholland, september 1988 (René Pop)
151 Vale Lijster *Turdus obscurus*, Texel, Noordholland, oktober 1988 (Paul Knolle)

152 Kleine Spotvogel *Hippolais caligata*, Kennemerduinen, Noordholland, September 1988 (Arnoud B van den Berg) 153 Bladkoning *Phylloscopus inornatus*, Maasvlakte, Zuidholland, september 1988 (René Pop)

154 Roodmus *Carpodacus erythrinus*, vrouwtje, Zuidelijk Flevoland, juli 1988 (Karel Mauer)

Op 10 september verscheen de eerste **Bladkoning** *P inornatus* op Terschelling Fr. Een voorproefje op oktober gaf de derde week van september, toen een lichte regen van Bladkoningen op ons land neerviel. Een 30-tal exemplaren werd gemeld. Een **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* werd op 17 juli op Schiermonnikoog gemeld, maar bleek daar al wekenlang aanwezig. In de week van 14 augustus zaten er hier twee en op 5 september was er één bij Wijnegem A. In het Oostvaardersplassengebied werden in juli weer de gebruikelijke aantallen **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* gezien. Van 4 tot eind september werden *c* 20 exemplaren op doortrek opgemerkt, waaronder een klein aantal in de achterhaven van Dudzele-Zeebrugge tussen 4 en 15 september. De doortrek van **Grauwe Klauwieren** *Lanius collurio* leek zich voorname-

lijk in de tweede en derde week van september te manifesteren (*c* 15 meldingen). Op 27 september zat op Terschelling een **Kleine Klapekster** *L minor*. Op 30 augustus verscheen een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* op Schiermonnikoog. Tot 14 september verbleef een mannetje **Roodmus** *Carpodacus erythrinus* op Texel. Later in de maand werd hier een minder kleurig exemplaar aangetroffen. Op 4 en 5 juli zat er één in Den Haag Zh. Op 18 september werd een onvolwassen vogel gezien in het Westduinpark en op 19 en 20 september één bij Zeebrugge. De vogels langs de Galjootweg Fl waren hier tot in juli aanwezig. Een mannetje **Lazuligors** *Passerina amoena* werd op 19 september bij Esen-Diksmuide gevangen. Een **Dwerggors** *Emberiza pusilla* werd op 21 september waargenomen bij Castricum.

Eugène van der Burg, Vlietstroom 147, 2401 VD Alphen aan den Rijn
Ruud M van Dongen, Leeuwerikstraat 5bis, 3514 CP Utrecht
Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist

dutch birding

editorial address

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam

editors

Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Edward van IJzendoorn, André van Loon, Dirk Moerbeek, Gerald Oreel, Frank Rozendaal, Hans Schekkerman (managing editor 02518-52245)

photographic editor

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-4508879)

production

André van Loon (coordination 020-869608), Dirk Moerbeek (lay-out), Arnold Veen (distribution)

advertising

Enno Ebels (015-141652)

subscriptions

DFL 35 (Netherlands) or BF 650 (Belgium and Luxembourg) annually. Other countries in Europe DFL 45, overseas DFL 50. Postal giro account 4148343 in the name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands. Bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of Dutch Birding Association, Amsterdam. Belgium postal giro account 000-1592468-19 in the name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

For information, subscriptions, changes of address, and complaints, write to: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is the quarterly journal of the Dutch Birding Association. It publishes notes on morphology, distribution and movements of birds in the Netherlands and Belgium and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes notes on behaviour of birds. The Dutch Birding Association shares responsibility for the Dutch rarities committee.

© Stichting Dutch Birding Association 1988. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

dutch birding

jaargang 10 nummer 4 december 1988 volume 10 number 4 December 1988

artikelen

- 161 Striated Scops Owl in Turkey *Arnoud B van den Berg, Pieter Bison & Max Kasperek*
167 Rare birds in the Netherlands in 1987 *J J (Han) Blankert, Rolf A de By & CDNA*
178 Roodkeelstrandloper in Lauwersmeer in mei 1987 *Erik G C van Ommen & Edward J van IJzendoorn*

mystery photographs

- 182 Mystery photograph 29: 'Eastern' Stonechat *Hans Schekkerman*

mededelingen

- 186 Voorkomen van Grote Aalscholver in Nederland *Arnoud B van den Berg*
187 Oehoe in Zuid-Limburg in februari-april 1988 *Paul Vossen*
188 Hume's Yellow-browed Warbler at Blankenberge in November 1987 *Gunter de Smet, Dirk Verroken & Luc Verroken*
189 Twee Bruine Boszangers in Nederland in najaar van 1986 *Fred Cottaar en K Terpstra*

dba-nieuws

- 191 Notice of price increase
191 Betaling abonnement 1989
191 DB Nieuwsbrief
192 DBA-vogeldag op 4 maart 1989 te Utrecht

verzoeken

- 192 Kleinste Jagers in najaar van 1988
192 Voorkomen van pelikanen in West-Europa

recent western Palearctic reports

- 192 Recent western Palearctic reports: July, August and September 1988 *Erik Hirschfeld & Gerald J Oreel*

recente meldingen

- 193 Recente meldingen: juli, augustus en september 1988 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen, Gerald Driessens & Peter W W de Rouw*

tekeningen

- 167 Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* (*Erik G C van Ommen*)
178 Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis* (*Erik G C van Ommen*)
-